

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI
BIURO PRAWNE

ISSN 1506-5170

B i u l e t y n P r a w n y

Nr 20

W a r s z a w a 2 0 0 3

K O L E G I U M R E D A K C Y J N E

Bronisław KACHNIKIEWICZ, Hanna KARASZEWSKA,
Kazimierz KOWALSKI, Jan ŁOZIŃSKI, Anna OSZCZĘDA,
Krystyna ROGALSKA, Ewa RUDNICKA (sekretarz), Maciej
SŁAWIŃSKI (przewodniczący), Barbara ŚWIĄTKIEWICZ
(zastępca przewodniczącego), Danuta TRUŚ

REDAKCJA I KOREKTA

Ewa RUDNICKA

PROJEKT OKŁADKI

Danuta CZERSKA

SKŁAD KOMPUTEROWY

Lilianna KRÓLAK

© COPYRIGHT BY BIURO PRAWNE KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI

WYDAWNICTWO CENTRUM SZKOLENIA POLICJI W LEGIONOWIE
ZAM. NR 165/2003; NAKŁAD 1300 EGZ.

ISSN 1506-5170

SPIS TREŚCI

M. SŁAWIŃSKI , <i>Nowe prawo o cudzoziemcach</i> – zadania Policji	5
R. GALGAŃSKI , <i>Informacja o uruchomieniu przez</i> <i>Policję procedur określonych nowym prawem o cudzo-</i> <i>ziemcach</i>	24
<i>Zasady postępowania w przypadku zatrzymania</i> <i>cudzoziemca, przebywającego na terytorium Polski bez</i> <i>wymaganych zezwoleń lub w inny sposób naruszającego</i> <i>przepisy powołanych niżej ustaw</i>	47

*Nowe prawo o cudzoziemcach
– zadania Policji*

W dniu 1 września 2003 r. weszły w życie ustawy: z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. nr 128, poz. 1175) i z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 128, poz. 1176), które wraz z obowiązującą od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej ustawą z dnia 27 lipca 2002 r. o zasadach i warunkach wyjazdu i pobytu obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 141, poz. 1180) stanowią zbiór przepisów regulujących:

- 1) wjazd, pobyt, przejazd i wyjazd cudzoziemców – pierwsza ustawa,
- 2) udzielanie szczególnej ochrony cudzoziemcom: nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu, ochrony czasowej lub zgody na pobyt tolerowany – druga ustawa,
- 3) zasady i warunki wyjazdu i pobytu obywateli Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin – trzecia ustawa.

W związku z tym traci moc ustawa z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2001 r. nr 127, poz. 1400 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 11 kwietnia 2001 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. nr 42, poz. 475 z późn. zm.).

Uważam za celowe scharakteryzowanie najważniejszych instytucji prawnych – obowiązujących dotychczas i nowych –

uregulowanych tymi ustawami oraz wynikających z nich obowiązków organów Policji.

Ustawa o cudzoziemcach określa zasady i warunki wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu, tryb postępowania i właściwość organów – dotyczące wszystkich cudzoziemców (z wyłączeniem spraw dotyczących nadania statusu uchodźcy oraz udzielaniu azylu, zgody na pobyt tolerowany i ochrony czasowej).

Warunki przekroczenia granicy (art. 13-24):

- 1) posiadanie ważnego **dokumentu podróży** (potocznie paszportu – art. 4 pkt 1) i wizy,
- 2) uiszczenie **opłaty**, jeżeli wymaga tego zachowanie zasady wzajemności w stosunkach z innymi państwami,
- 3) posiadanie **środków finansowych** niezbędnych do pokrycia kosztów wjazdu, pobytu i wyjazdu lub dokumentów umożliwiających uzyskanie takich środków, co może być potwierdzone w **zaproszeniu**.

Dla organów Policji współpracujących z policjami innych państw na podstawie umów międzynarodowych (obserwacja transgraniczna, pościg, kontynuowanie przesyłki kontrolowanej, wspólne posterunki itp.) istotny jest przepis art. 14 ust. 7, umożliwiający zwolnienie z obowiązku posiadania dokumentu podróży i środków finansowych cudzoziemca wjeżdżającego do Polski w celu wykonania określonych czynności zawodowych (cudzoziemiec ten powinien posiadać szczególnego rodzaju wizę, o czym dalej).

Odpowiednikiem art. 13 ust. 1 dotychczas obowiązującej ustawy o cudzoziemcach jest art. 21 ust. 1 nowej ustawy, wymieniający przyczyny odmowy wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wśród których w pkt 6 wskazano wzgląd na ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego, co, jak wiadomo, należy do ustawowych zadań Policji. Wprawdzie decyzję o odmowie wjazdu wydaje komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej, to jednak nie można

wykluczyć, że Straż Graniczna będzie zasięgać opinii Policji w tej kwestii.

Ustawa przewiduje siedem rodzajów wiz (art. 25-52): lotniskową, tranzytową, wjazdową, dyplomatyczną, służbową, kurierską i dyplomatyczną tranzytową. Najczęściej spotykaną wizę pobytową wydaje się jako krótkoterminową – na czas pobytu lub kilku pobytów następujących po sobie, trwających łącznie nie dłużej jak 3 miesiące w okresie 6 miesięcy liczonych od dnia pierwszego wjazdu, i długoterminową – odpowiednio na rok. Ważność tej wizy może wynosić do 5 lat. Wśród rodzajów wiz pobytowych należy wskazać na – wspomnianą już – wizę w celu wykonywania zadań służbowych przez przedstawicieli organu państwa obcego lub organizacji międzynarodowej. Z takiej wizy będą korzystać policjanci innych państw realizujący na terytorium naszego kraju zadania wynikające z umów i porozumień międzynarodowych.

Zasadą jest, że wizę wydaje lub odmawia wydania konsul. Wśród przyczyn odmowy wydania wizy należy wymienić wzgląd na ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego, to zaś ocenia Policja (art. 42 i 46). Ten sam wzgląd wskazano wśród przyczyn unieważnienia wizy przez komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej (art. 48), z czego można wnioskować, że właściwe organy mogą zasięgać opinii Policji w tej sprawie.

Kontynuowane są instytucje **zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony** (art. 53-63) i **zezwolenia na osiedlenie się** (art. 64-71). Pierwszego zezwolenia udziela się z powodu jednej z dziewięciu określonych w ustawie okoliczności, jeżeli okoliczność ta uzasadnia zamieszkiwanie cudzoziemca na terytorium RP przez okres dłuższy niż 3 miesiące. Wśród przyczyn odmowy udzielenia zezwolenia na zamieszkiwanie na czas oznaczony i cofnięcia tego zezwolenia (art. 57 i 58) jest wzgląd na ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego, przy czym w tym wypadku wojewoda przed wydaniem decyzji o zezwoleniu **ma obowiązek zasięgnięcia w tej sprawie informacji**

od komendanta wojewódzkiego Policji (art. 62). Ten powinien przekazać tę informację w ciągu 30 dni pod rygorem uznania, że wymóg uzyskania informacji został spełniony; w szczególnie uzasadnionych przypadkach może zawiadomić wojewodę o przedłużeniu tego terminu do 3 miesięcy.

Identyczny obowiązek spoczywa na wojewodzie przed wydaniem decyzji o zezwoleniu na osiedlenie się. Może ono być wydane, jeżeli cudzoziemiec wykaże istnienie trwałych więzi rodzinnych lub ekonomicznych z Polską, ma zapewnione w Polsce mieszkanie i utrzymanie oraz bezpośrednio przed złożeniem wniosku przebywał w Polsce nieprzerwanie na podstawie wiz, zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony lub w związku z posiadaniem statusu uchodźcy, co najmniej przez 5 lat, a na podstawie zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony ze względów rodzinnych – przez 3 lata. **Komendanta wojewódzkiego Policji wiążą te same terminy udzielenia informacji.** Na wojewodzie, który cofnął decyzję o zezwoleniu na osiedlenie się, spoczywa obowiązek zawiadomienia o tym Komendanta Głównego Policji (art. 70).

Odnosząc się do prawnego charakteru informacji komendanta wojewódzkiego Policji należy przypomnieć, że pod rządami dotychczasowej ustawy wojewoda miał obowiązek zasięgnąć od komendanta wojewódzkiego Policji opinii, a nie – jak obecnie – informacji, i tylko w stosunku do cudzoziemców ubiegających się o zezwolenie na osiedlenie się. Zgodnie z art. 106 ust. 5 Kodeksu postępowania administracyjnego opinia ta była wydawana w formie postanowienia, na które służyło zażalenie (ze skargą do Naczelnego Sądu Administracyjnego). Obecnie – zdaniem prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców (pismo do Komendanta Głównego Policji z dnia 14 lipca 2003 r.) – omawiane informacje nie wymagają formy postanowienia, co znacznie upraszcza tryb postępowania w Policji.

Ustawa określiła rodzaje dokumentów, jakie mogą być wydawane cudzoziemcom przez polskie organy. I tak: **kartę**

pobytu wydaje wojewoda cudzoziemcowi, który uzyskał zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenie na osiedlenie się (art. 72); **polski dokument podróży** wydaje wojewoda na wniosek cudzoziemca, który ma zezwolenie na osiedlenie się, jeżeli utracił on dokument podróży albo gdy jego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, a uzyskanie nowego dokumentu podróży nie jest możliwe (art. 73); **polski dokument tożsamości cudzoziemca** wydaje wojewoda małoletniemu cudzoziemcowi urodzonemu w Polsce, przebywającemu w niej bez opieki rodziców, który nie posiada dokumentu podróży (art. 74); **tymczasowy polski dokument podróży** wydaje za granicą konsul, a w Polsce wojewoda, cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na osiedlenie się, który podczas pobytu za granicą utracił swój dokument podróży albo którego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, zamierzającemu powrócić do Polski, gdy uzyskanie przez niego innego dokumentu podróży nie jest możliwe (art. 75).

Przedstawiona wyżej charakterystyka dokumentów, jakie powinien posiadać cudzoziemiec, jest niezbędna z uwagi na określone w dalszej części ustawy **zadania Policji w zakresie kontroli legalności pobytu cudzoziemców** (art. 85-87). Policjant bowiem, obok funkcjonariusza Straży Granicznej i Służby Celnej oraz pracownika upoważnionego przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców lub wojewodę, w czasie kontroli może żądać od cudzoziemca okazania dokumentów i zezwoleń uprawniających go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu lub dokumentów umożliwiających uzyskanie takich środków. Wydane na podstawie art. 87 rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. reguluje przeprowadzanie kontroli uwzględniając okoliczności jej przeprowadzenia, rodzaje kontrolowanych dokumentów oraz sposób i zakres dokumentowania czynności kontrolnych (Dz. U. nr 146, poz. 1426).

Kolejne instytucje to **wydalanie cudzoziemców i zobowiązanie ich do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej** (art. 88-100). Decyzję o wydaleniu cudzoziemca wydaje wojewoda na wniosek m.in. Komendanta Głównego Policji lub komendanta wojewódzkiego Policji szczególnie wówczas, gdy dalszy pobyt cudzoziemca stanowiłby zagrożenie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Związane z wydaleniem cudzoziemca obowiązki Policji to:

- **przyjęcie** przez Komendanta Głównego Policji, jeżeli złożył wniosek, i komendanta wojewódzkiego Policji w każdym wypadku, **informacji wojewody o wydaleniu** (art. 92 ust. 2);
- **pobranie odcisków linii papilarnych** przez Komendanta Głównego Policji lub komendanta wojewódzkiego Policji od cudzoziemca, wobec którego wydano decyzję o wydaleniu, jeżeli wydalenie nastąpiło na ich wniosek, oraz przez komendanta wojewódzkiego Policji od cudzoziemca wydalonego na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Służby Celnej lub z urzędu, jeżeli nie zostały pobrane podczas zatrzymania w związku z nielegalnym przekroczeniem granicy lub zatrzymania w związku z nielegalnym przekroczeniem granicy lub zatrzymania w związku z okolicznościami uzasadniającymi wydalenie (art. 93 ust. 1);
- wykonanie przez komendanta wojewódzkiego Policji obowiązku **niezwłocznego doprowadzenia do granicy** cudzoziemca, jeżeli nie opuścił terytorium RP w terminie określonym w decyzji o wydaleniu lub wymagają tego względy ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego (art. 95 ust. 1);
- wykonanie egzekucji środków pieniężnych cudzoziemca, jeżeli znajdują się w depozycie Policji (art. 96 ust. 6).

Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie 7 dni, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że dobrowolnie wy-

kona ten obowiązek, wydaje – oprócz komendanta oddziału Straży Granicznej i komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej – **komendant wojewódzki Policji lub komendant powiatowy (miejski) Policji** (w m.st. Warszawie – komendant rejonowy Policji – patrz art. 6 ust. 4a ustawy o Policji). Od decyzji tej służy odwołanie do wojewody, a organ, który wydał decyzję, odnotowuje to w dokumencie podróży cudzoziemca i informuje właściwego miejscowo wojewodę (art. 98). Na podstawie art. 100 zostało wydane rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r., określające tryb postępowania organów w sprawach o wydalenie cudzoziemca oraz sposób odnotowywania w dokumencie podróży decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 146, poz. 1427)¹.

Dalsze zadania Policji są związane z zatrzymaniem cudzoziemca, umieszczeniem go w strzeżonym ośrodku i zasto-

¹ W miejsce dotychczas obowiązującego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu postępowania oraz wzorów dokumentów w sprawach cudzoziemców (Dz. U. nr 68, poz. 716 z późn. zm.) weszły w życie rozporządzenia tego Ministra:

- z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie trybu postępowania organów w postępowaniu w sprawie wydalenia cudzoziemca oraz sposobu odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub decyzji o wydaleniu (Dz. U. nr 146, poz. 1427) – w wykonaniu art. 100 ustawy o cudzoziemcach,
- z dnia 4 sierpnia 2003 r. w sprawie wzorów formularzy wniosków i wzorów dokumentów w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. nr 150, poz. 1458) – w wykonaniu art. 39 ust. 1 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony,
- z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie wzorów zaproszenia i wzorów formularza wniosku o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń (Dz. U. nr 150, poz. 1458) – w wykonaniu art. 20 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach, z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej (Dz. U. nr 150, poz. 1460) – w wykonaniu art. 80 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony.

sowaniem wobec niego aresztu w celu wydalenia. **Policja dokonuje zatrzymania** cudzoziemca, wobec którego zachodzą okoliczności uzasadniające wydalenie albo który uchyla się od wykonania obowiązków określonych w decyzji o wydaleniu. Zatrzymanie następuje na okres nie dłuższy niż 48 godzin, a zatrzymanemu przysługują uprawnienia przewidziane w Kodeksie postępowania karnego (na żądanie nawiązanie kontaktu z adwokatem i powiadomienie osoby najbliższej, zażalenie do sądu). Organ Policji, który zatrzymał cudzoziemca, jest obowiązany **pobrać od niego odciski linii papilarynych** i w zależności od okoliczności wystąpić do właściwego organu ze stosownym wnioskiem (umieszczenie w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia, cofnięcie zezwolenia na osiedlenie się, wykonanie decyzji o wydaleniu). W przypadku zaistnienia przeszkody w umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia można cudzoziemca umieścić **w wydzielonym pomieszczeniu Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych** do czasu usunięcia przeszkody, stosując przepisy o pobycie w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia (art. 101).

Policja, poza wojewodą i Strażą Graniczną, **może zwrócić się do sądu rejonowego z wnioskiem o:**

- umieszczenie cudzoziemca **w strzeżonym ośrodku**, jeżeli jest to niezbędne do sprawnego przeprowadzenia postępowania o wydalenie lub cofnięcie zezwolenia na osiedlenie się, zachodzi uzasadniona obawa, że cudzoziemiec będzie się uchylał od wykonania decyzji o wydaleniu lub o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się, cudzoziemiec przekroczył lub usiłował nielegalnie przekroczyć granicę, a nie został niezwłocznie doprowadzony do granicy (art. 120 ust. 1);
- zastosowanie **aresztu w celu wydalenia** wobec cudzoziemca w warunkach określonych dla umieszczenia w strzeżonym ośrodku, jeżeli ponadto istnieje obawa, że cudzoziemiec nie podporządkuje się zasa-

dom pobytu w strzeżonym ośrodku (art. 102 ust. 2).

W postępowaniu o umieszczenie w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia **organ Policji może wziąć udział w charakterze oskarżyciela publicznego** w trybie Kodeksu postępowania karnego (art. 104 ust. 4).

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji – jak dotychczas – jest upoważniony do tworzenia i likwidacji za pomocą rozporządzenia strzeżonych ośrodków określając organ Straży Granicznej lub Policji, któremu ośrodek ma podlegać; ma także prawo wyznaczyć mocą zarządzenia pomieszczenia, w których jest wykonywany areszt w celu wydalenia (art. 109 ust. 2 i 3).

Ustawa – odmiennie niż dotychczasowa – szczegółowo reguluje pobyt cudzoziemców w strzeżonym ośrodku i areszcie w celu wydalenia (art. 110-123). Na uwagę zasługuje m.in. przepis zobowiązujący organ Policji, któremu podlega areszt w celu wydalenia, do wystąpienia do sądu z wnioskiem o umieszczenie w strzeżonym ośrodku kobiety ciężarnej przed upływem 6 miesięcy ciąży. Niezależnie od szczegółowych regulacji ustawowych Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji został upoważniony do określenia w rozporządzeniu warunków, jakim powinny odpowiadać strzeżone ośrodki i areszty w celu wydalenia, oraz regulaminu organizacyjno-porządkowego pobytu w nich cudzoziemców, a także sposobów ochrony strzeżonych ośrodków i aresztów (art. 123).

Odrębny rozdział jest poświęcony rejestrom, ewidencjom i wykazom prowadzonym w sprawach cudzoziemców. Należy w tym miejscu podkreślić, że **komendant wojewódzki oraz komendant powiatowy (miejski) Policji prowadzą rejestry spraw dotyczących zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej**, każdy w zakresie swojego działania (art. 125 ust. 1 pkt 4 i art. 126 ust. 1 pkt 3), **Komendant Główny Policji zaś – rejestr odcisków linii papilarnych** pobranych od cudzoziemców zatrzymanych w związku z nielegalnym przekroczeniem granicy, zatrzyma-

nych przed wydaleniem i od cudzoziemców, którym wydano decyzję o wydaleniu (art. 125 ust. 1 pkt 7 i art. 126 ust. 2). Organy, które pobierają odciski linii papilarnych od cudzoziemców (Policja i Straż Graniczna), mają obowiązek przekazywać Komendantowi Głównemu Policji dane o cudzoziemcach niezbędne do prowadzenia rejestru oraz same odciski linii papilarnych pobrane za pomocą kart daktyloskopijnych lub urządzeń do elektronicznego pobierania odcisków (art. 127). Należy przy tym wspomnieć, że Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji został upoważniony do określenia w rozporządzeniu wzoru karty daktyloskopijnej (art. 101 ust. 7), co wykonał rozporządzeniem z dnia 14 sierpnia 2003 r. (Dz. U. nr 14, poz. 1429).

Oprócz wskazanych wyżej rejestrów prowadzonych przez Policję funkcjonują liczne rejestry prowadzone przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, wojewodów i organy Straży Granicznej (art. 124 pkt 1 i 2, art. 125 ust. 1, art. 126 ust. 1 i 2), ewidencje zaproszeń prowadzone przez wojewodów (art. 124 pkt 3, art. 125 ust. 2, art. 126 ust. 3) oraz wykaz cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany (art. 124 pkt 4, art. 125 ust. 3, art. 128). Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców prowadzi w systemie teleinformatycznym krajowy zbiór rejestrów, ewidencji i wykazu o nazwie System Pobyt. W Systemie Pobyt nie ma rejestru odcisków linii papilarnych, prowadzonego przez Komendanta Głównego Policji (art. 132). Należy zwrócić uwagę na **uprawnienie Komendanta Głównego Policji** do:

- 1) złożenia Prezesowi Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców wniosku o wpisanie cudzoziemca do wykazu, przedłużenie obowiązywania wpisu i wykreślenia wpisu (art. 126 ust. 1 pkt 3),
- 2) udostępnienia mu danych przetwarzanych w Systemie Pobyt (art. 133 ust. 1 pkt 1),
- 3) udostępniania innym organom danych przetwarza-

nych w rejestrze odcisków linii papilarnych (art. 133 ust. 2 i 6).

Bardzo istotną dla Policji zmianę zawiera przepis art. 152, który instytucję **Krajowego Systemu Informatycznego**, utworzoną w rozdziale 10a dotychczas obowiązującej ustawy o cudzoziemcach, **włącza – jako odrębną bazę danych na potrzeby kontroli granicznej, kontroli celnej, kontroli legalności pobytu i innych postępowań prowadzonych na podstawie ustaw – do Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych, którego szefem jest, jak wiadomo, Komendant Główny Policji**. Włączenie to następuje poprzez odpowiednią zmianę ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz. U. nr 110, poz. 1189 z późn. zm.). Nowy rozdział 4a wspomnianej ustawy zawiera regulacje o rodzaju przetwarzanych w KSI danych, instytucjach zobowiązanych do przekazywania informacji i uprawnionych do otrzymywania informacji oraz regulacje uprawniające do przekazywania tych informacji za granicę na podstawie umów międzynarodowych, którymi związana jest Polska, oraz włączaniu danych otrzymywanych z zagranicy. Te ostatnie regulacje wskazują, że Krajowy System Informatyczny ma być krajowym segmentem Systemu Informatycznego Schengen (SIS); obowiązek dostosowania prawa polskiego do dorobku prawnego Schengen wynika z art. 8 Protokołu dodatkowego do Traktatu o Unii Europejskiej. Z informacyjnego obowiązku należy nadmienić, że stwierdzone przez Komendę Główną Policji niedostatki w nowych regulacjach dotyczących Krajowego Systemu Informatycznego spowodowały opracowanie projektu stosownych zmian do tej części ustawy o cudzoziemcach, który to projekt po uzgodnieniach wewnątrzpolicyjnych jest w dyspozycji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Poinformować też należy, że Szef Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych, tj. Komendant Główny Policji, został zobowiązany do utworzenia Krajowego Systemu Informa-

tycznego do dnia 30 czerwca 2004 r. (art. 162).

Ustawa reguluje odpowiedzialność przewoźnika dotyczącą przewozu cudzoziemca do Polski bez niezbędnych dokumentów. Na przewoźnika nałożono obowiązek sprawdzenia czy cudzoziemiec zamierzający wjechać na terytorium Polski posiada dokumenty i zezwolenie wymagane do wjazdu (art. 135-140). Określone są także zadania Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców jako centralnego organu administracji rządowej, nadzorowanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (art. 141-146). W przepisach karnych uwagę zwraca przestępstwo kradzieży lub przywłaszczenia albo używanie skradzionego bądź przywłaszczonego dokumentu podróży i innych dokumentów legalizujących wjazd i pobyt cudzoziemca (art. 147) oraz osiem postaci wykroczeń, m.in. przebywanie na terytorium Polski bez tytułu prawnego (art. 148).

Wśród przepisów przejściowych trzeba wskazać na dwa przepisy abolicyjne. Artykuł 154 uprawnia wojewodę do udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony cudzoziemcowi, na jego wniosek złożony do końca 2003 r., przebywającemu nielegalnie w dniu wejścia w życie ustawy i nieprzerwanie co najmniej od 1 stycznia 1997 r., jeżeli m.in. nie spowoduje to zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, przed wydaniem takiego zezwolenia zaś wojewoda ma obowiązek zasięgnąć informacji w tej kwestii nie tylko od komendanta wojewódzkiego Policji, lecz także od prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców. **Przepis art. 155 natomiast uprawnia cudzoziemca przebywającego w Polsce nielegalnie do zgłoszenia tego faktu w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy do organu Straży Granicznej lub Policji.** Wymienione organy wydażą wobec tego cudzoziemca decyzję zobowiązującą do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jeżeli w terminie określonym w decyzji cudzoziemiec opuści terytorium Polski, jego danych nie umieszcza się w wykazie cudzoziemców, któ-

rych pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany.

Dla prowadzonych przez Policję postępowań administracyjnych w sprawach zezwoleń na osiedlenie się cudzoziemca i w sprawach zobowiązania cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej istotne znaczenie ma przepis przejściowy art. 158, zgodnie z którym w tej pierwszej kategorii sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy i niezakończone do tego dnia decyzją ostateczną – prowadzi się według ustawy nowej, w drugiej kategorii zaś – według przepisów dotychczasowych, chyba że zachodzą okoliczności udzielenia zgody na pobyt tolerowany zgodnie z art. 138 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W sprawach zezwoleń na osiedlenie się, jak wiadomo, komendant wojewódzki Policji wydawał opinię co do ewentualnego zagrożenia ze strony cudzoziemca ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Opinia ta, zgodnie z art. 106 ust. 5 Kodeksu postępowania administracyjnego, była wydawana w formie postanowienia, na które służyło zażalenie, a następnie skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Obecnie, jak wspomniano, tryb ten nie obowiązuje. Nasuwa się w związku z tym praktyczna uwaga, że jeśli odwołanie od opinii wydanej przed 1 września 2003 r. nie zostało jeszcze rozpatrzone, organ II instancji powinien na podstawie art. 138 § 1 pkt 3 k.p.a. umorzyć postępowanie odwoławcze, nie ustosunkowując się do meritum opinii. Należy bowiem przyjąć, że opinia ta z dniem 1 września 2003 r. stała się informacją w rozumieniu art. 70 ust. 3 pkt 2 nowej ustawy, od której nie służy odwołanie.

Na koniec należy poinformować, że do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie upoważnień przewidzianych w ustawie zachowują moc przepisy dotychczasowe, nie dłużej jednak niż przez 1 rok od dnia wejścia w życie ustawy (art. 164).

Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest ważnym etapem do dostosowywania regulacji krajowych do prawa wspólnot europejskich (*notabene* nieukształtowanego jeszcze ostatecznie). Określa ona odrębnie – zgodnie ze standardami europejskimi – status cudzoziemców, którzy z różnych – ściśle określonych w ustawie – względów zostali zmuszeni do szukania miejsca pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Status uchodźcy nadaje się w Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemcowi, który spełnia warunki do uznania za uchodźcę określone w Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 119, poz. 515 i 516), oraz w Protokole dotyczącym statusu uchodźców, sporządzonym w Nowym Jorku dnia 31 stycznia 1967 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 119, poz. 517 i 518). Według wymienionych aktów prawa międzynarodowego za uchodźcę należy uważać przede wszystkim osobę, która „na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub z powodu przekonań politycznych przebywa poza granicami państwa, którego jest obywatelem i nie może lub nie chce z powodu tych obaw korzystać z ochrony tego państwa, albo która nie ma żadnego obywatelstwa i znajdując się poza państwem swojego dawnego stałego zamieszkania nie może lub nie chce z powodu tych obaw powrócić do tego państwa”. Wnioski o nadanie statusu uchodźcy przyjmują komendanci oddziałów Straży Granicznej lub komendanci granicznych placówek kontrolnych, a decyzje w tych sprawach wydaje Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców. A oto regulacje **istotne dla Policji**:

- wszczęcie postępowania o nadanie statusu uchodźcy powoduje z mocy prawa wygaśnięcie decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wstrzymanie wykonania decyzji o wydaleniu cudzoziemca (art. 20 ust. 1 pkt 2 i 3);

- Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców przed wydaniem decyzji w sprawie nadania statusu uchodźcy może zwrócić się do organu Policji o przekazanie informacji czy cudzoziemiec nie dopuścił się zbrodni, o której mowa w art. 1 ust. F Konwencji Genewskiej (art. 28 ust. 1 i 2);
- cudzoziemcowi, który złożył wniosek o nadanie statusu uchodźcy, organ Straży Granicznej przyjmujący wniosek wydaje tymczasowe zaświadczenie tożsamości (art. 32, 35);
- Komendant Główny Policji może złożyć Prezesowi Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców wniosek o wydalenie cudzoziemca, w sprawie którego toczy się postępowanie o nadanie statusu uchodźcy, jeżeli zachodzą okoliczności uzasadniające taką decyzję (art. 46 ust. 1);
- cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy, nie można wydać decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ani decyzji o wydaleniu bez pozbawienia go tego statusu, chyba że zachodzą okoliczności określone w art. 32 i 33 Konwencji Genewskiej (względ na bezpieczeństwo państwa lub porządek publiczny albo skazanie prawomocnym wyrokiem za zbrodnie, art. 72).

Druga forma ochrony cudzoziemca to **azyl**, którego udziela się cudzoziemcowi, gdy jest to niezbędne dla zapewnienia mu ochrony oraz gdy przemawia za tym interes Rzeczypospolitej Polskiej. Decyzję w sprawie azylu wydaje Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw zagranicznych, udzielając mu jednocześnie zgody na osiedlenie się. Istotną **dla Policji** regulacją jest przepis zabraniający zobowiązać azylanta do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 90-96).

Trzecia forma ochrony cudzoziemca to zgoda na **pobyt tolerowany**, jeżeli jego wydalenie:

- 1) mogłoby nastąpić jedynie do kraju, w którym zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego albo poddany zostałby innym szykanom w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. nr 61, poz. 284 i 285 z późn. zm.):
- 2) jest niewykonalne z przyczyn niezależnych od organu wykonującego decyzję o wydaleniu lub od cudzoziemca;
- 3) mogłoby nastąpić jedynie do kraju, do którego wydalenie jest niedopuszczalne na podstawie orzeczenia sądu o niedopuszczalności wydalenia cudzoziemca albo na podstawie rozstrzygnięcia Ministra Sprawiedliwości o odmowie jego wydalenia;
- 4) miałoby nastąpić z innych przyczyn niż zagrożenie obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego, a cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela polskiego lub cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się (art. 97). Zgody na pobyt tolerowany udziela wojewoda (art. 104). Cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany, przysługują uprawnienia cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony; wydana w związku z tym karta pobytu jest ważna 1 rok (art. 98-99). **Dla Policji** ważny jest przepis:
 - a) zakazujący wydania wobec takiego cudzoziemca decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i decyzji o wydaleniu (art. 101),
 - b) uprawniający do złożenia wniosku o udzielenie zgody na pobyt tolerowany, jeżeli okoliczności uzasadniające zgodę ujawnią się po wydaniu decyzji o wydaleniu albo decyzja o wydaleniu okaże się niewykonalna (art. 104 ust. 1 pkt 1),

- c) uprawniający Komendanta Głównego lub wojewódzkiego Policji do pobrania od cudzoziemca, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany, odcisków linii papilarnych w warunkach określonych w ustawie (art. 105).

Czwartą instytucją prawną chroniącą cudzoziemców jest **ochrona czasowa**, jakiej udziela się cudzoziemcom masowo przybywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy opuścili swój kraj pochodzenia lub określony obszar geograficzny z powodu obcej inwazji, wojny, wojny domowej, konfliktów etnicznych lub rażących naruszeń praw człowieka, bez względu na to, czy ich przybycie miało charakter spontaniczny, czy też było wynikiem pomocy udzielonej im przez Rzeczpospolitą Polską lub społeczność międzynarodową. Ochrony czasowej udziela się na okres nie dłuższy niż 1 rok, z możliwością dwukrotnego przedłużenia po 6 miesięcy. Decyzję o ochronie czasowej podejmuje Rada Unii Europejskiej. Ochrony czasowej może udzielić także Rada Ministrów, na mocy rozporządzenia, cudzoziemcom nieobjętym decyzją Rady Unii Europejskiej. Rozporządzenie Rady Ministrów jest wymagane także w razie wydania decyzji przez Radę Unii Europejskiej. Cudzoziemcowi korzystającemu z ochrony czasowej Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców wydaje zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony na okres roku (art. 106-118).

Ustawa przewiduje **prowadzenie rejestrów**:

- 1) spraw o nadanie statusu uchodźcy,
- 2) spraw o wydalenie osób posiadających status uchodźcy,
- 3) spraw o udzielenie azylu,
- 4) spraw o udzielenie zgody na pobyt tolerowany,
- 5) spraw o udzielenie ochrony czasowej,
- 6) **odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemców korzystających z każdej z wymienionych form ochrony. Ten rejestr jest prowa-**

dzony przez Komendanta Głównego Policji w postaci oddzielnego zbioru. Organy pobierające odciski linii papilarnych są obowiązane przekazywać Komendantowi Głównemu Policji te odciski i dane o cudzoziemcach, od których je pobrano, Komendant Główny Policji zaś udostępnia te dane organom Policji i Straży Granicznej, prokuratorowi, Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Prezesowi Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców (art. 119-124).

Podobnie jak w ustawie o cudzoziemcach **przepisy karne** przewidują przestępstwo w postaci kradzieży lub przywłaszczenia albo używania pochodzącego z kradzieży lub przywłaszczenia zaświadczenia tożsamości bądź dokumentu podróży, przewidziane w Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźców, oraz pięć postaci wykroczeń, m.in. polegających na opuszczeniu bez zezwolenia miejsca pobytu nakazanego przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców (art. 125).

Ustawa, jak zaznaczono na wstępie, weszła w życie w dniu 1 września 2003 r. Przepis art. 107 dotyczący ochrony czasowej, co zrozumiale, będzie obowiązywać od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Podobnie jak w ustawie o cudzoziemcach, pozostawiono 1 rok do wydania przepisów wykonawczych zezwalając na obowiązywanie w tym czasie przepisów dotychczasowych (art. 145).

Trzecia wymieniona na wstępie ustawa, składająca się na kompleks uregulowań w sprawach cudzoziemców, zacznie obowiązywać od dnia przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, albowiem **reguluje odrębnie zasady i warunki wjazdu i pobytu cudzoziemców będących obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin**. Ustawa ta upraszcza owe zasady stanowiąc, że:

- cudzoziemiec może przekroczyć granicę Rzeczypospo-

litej Polskiej na podstawie ważnego **dokumentu podróży** albo **innego dokumentu potwierdzającego jego tożsamość i obywatelstwo**, członek jego rodziny zaś niebędący obywatelem Unii – dodatkowo wizy (art. 3),

- pobyt obywatela Unii i członka jego rodziny przekraczający 3 miesiące wymaga uzyskania **zezwolenia na pobyt** lub **zezwolenia na pobyt czasowy**, którego udziela wojewoda na warunkach określonych w ustawie, wydając cudzoziemcowi stosowną kartę pobytu (art. 4-18, art. 26),
- wojewodowie prowadzą rejestry ww. zezwoleń i wniosków o ich wydanie i udostępniają dane z tych rejestrów m.in. **Komendantowi Głównemu Policji** (art. 28).

INFORMACJA
o uruchomieniu przez Policję
procedur określonych nowym prawem
o cudzoziemcach

- I. UDOSTĘPNIANIE PRZEZ KOMENDANTA WOJEWÓDZKIEGO POLICJI POSIADANYCH INFORMACJI, CZY WJAZD I POBYT CUDZOZIEMCA NA TERYTORIUM RP STANOWIĄ ZAGROŻENIE OCHRONY BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO (art. 62 ust. 3 pkt 2 i ust. 4 lub art. 70 ust. 3 pkt 2 i ust 4 ustawy o cudzoziemcach) – W POSTĘPOWANIACH ODPOWIEDNIO W SPRAWIE UDZIELENIA ZEZWOLENIA NA ZAMIESZKANIE NA CZAS OZNACZONY LUB OSIEDLENIE SIĘ**

Aktualne przepisy w tym względzie w porównaniu do poprzednio obowiązujących upraszczają sposób postępowania organu Policji, albowiem przekazanie informacji nie wymaga wszczęcia formalnego postępowania tak jak wcześniej w przypadku obowiązywania uchylonych regulacji prawnych. W celu prawidłowego postępowania w tych sprawach konieczne jest przestrzeganie terminów wskazanych w przepisach dotyczących powyższej problematyki.

- II. KONTROLA LEGALNOŚCI POBYTU CUDZOZIEMCÓW NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ (art. 85 ust. 1 i 2 ustawy o cudzoziemcach)**

Upoważnienie dla organów Policji (a także Straży Granicznej, Służby Celnej, wojewody i Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców) do sprawowania kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynika wprost z art. 85 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach. Szczegółowy tryb dokonywania kontroli został określony w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobu przeprowadzania kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 146, poz. 1426). Należy zwrócić uwagę, że niniejszy akt prawny wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r. (§ 4 rozporządzenia). A zatem w tej kwestii nadal obowiązuje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 marca 2002 r. w sprawie szczegółowych warunków przeprowadzenia przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, Straż Graniczną, Policję i wojewodów kontroli legalności pobytu cudzoziemców, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 34, poz. 318), które zostało wydane na podstawie art. 95 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2001 r. nr 127, poz. 1400 z późn. zm.) i utrzymane w mocy na podstawie art. 164 ustawy o cudzoziemcach. W świetle wskazanych regulacji prawnych należy stwierdzić, że odrębne upoważnienie funkcjonariusza do dokonywania kontroli w tych sprawach przez organ Policji nie jest wymagane.

III. WYDALENIE CUDZOZIEMCÓW I ZOBOWIĄZANIE ICH DO OPUSZCZENIA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1. Zatrzymanie cudzoziemca w celu wydalenia

Podstawę i tryb zatrzymania cudzoziemca w celu wydalenia określa art. 101 ust. 1 i 2 ustawy o cudzoziemcach. Cudzoziemca może zatrzymać Policja (Straż Graniczna),

jeżeli są spełnione okoliczności określone w art. 88 ust. 1 wskazanej ustawy. Czas zatrzymania cudzoziemca w celu wydalenia może trwać nie dłużej niż 48 godzin. Zatrzymanego cudzoziemca należy zwolnić natychmiast, gdy ustanie przyczyna zatrzymania lub na polecenie sądu.

Złożenie do sądu wniosku o umieszczenie w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie aresztu w celu wydalenia nie powoduje skutku w postaci możliwości zatrzymania cudzoziemca na kolejne 24 godziny.

Zatrzymanemu cudzoziemcowi przysługują uprawnienia przewidziane dla osoby zatrzymanej w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. nr 89, poz. 555 z późn. zm.). Na podstawie treści art. 244 § 3 k.p.k. po zatrzymaniu cudzoziemca należy sporządzić protokół zatrzymania osoby, według nowo opracowanego wzoru, który został wprowadzony poleceniem pierwszego zastępcy Komendanta Głównego Policji zawartym w piśmie z dnia 30 września 2003 r. Nowy wzór protokołu zatrzymania osoby należy stosować wyłącznie wobec cudzoziemców zatrzymanych w celu wydalenia, do chwili wyczerpania wzoru protokołu zatrzymania osoby nieuwzględniającego podstawy prawnej zatrzymania cudzoziemca w celu wydalenia (druk o symbolu katalogowym Ms-66/Mp-40). Obowiązek sporządzenia protokołu zatrzymania osoby spoczywa na funkcjonariuszu Policji (Straży Granicznej) dokonującym zatrzymania. Niezwłocznie po zatrzymaniu cudzoziemca należy m.in. zawiadomić prokuratora (art. 244 § 4 k.p.k.). Kopię protokołu wraz z pisemnym pouczeniem o prawach osoby zatrzymanej doręcza się zatrzymanemu, który osobiście potwierdza na oryginale protokołu zatrzymania fakt otrzymania kopii protokołu oraz pouczenia. Jeśli pouczenie o prawach osoby zatrzymanej było przekazane ustnie przez tłumacza, zatrzymany cudzoziemiec oraz tłumacz poświadczają ten fakt swoimi podpisami. O zatrzymaniu cudzoziemca należy powiadomić właściwe przedstawicielstwo konsu-

larne kraju jego pochodzenia na zasadach i w terminie przewidzianym przez zawarte przez Polskę bilateralne umowy konsularne. W przypadku ich braku zastosowanie ma art. 36 ust. 1 pkt b Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach konsularnych, sporządzonej w Wiedniu w dniu 24 kwietnia 1963 r. (Dz. U. z 1982 r. nr 13, poz. 98), na mocy którego organ zatrzymujący powinien niezwłocznie zawiadomić urząd konsularny o zatrzymaniu, jeżeli zainteresowana osoba o to prosi. Treść postanowień konwencji ma pierwszeństwo stosowania przed prawem krajowym, na co wskazuje art. 91 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. nr 78, poz. 483); to oznacza także pierwszeństwo ich stosowania przed art. 612 Kodeksu postępowania karnego.

W przypadku, gdy zachodzą okoliczności określone w art. 9 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, treść powiadomienia przedstawicielstwa konsularnego nie może obejmować okoliczności wskazanych w tym przepisie, co nie zwalnia z obowiązku powiadomienia właściwego przedstawicielstwa konsularnego o fakcie zatrzymania cudzoziemca w celu wydalenia, jeśli wynika to z dwustronnych umów.

Zatrzymanemu, na jego żądanie, należy niezwłocznie umożliwić nawiązanie w dostępnej formie kontaktu z adwokatem, a także bezpośrednio z nim rozmowę (art. 245 § 1 k.p.k.). O zatrzymaniu należy zawiadomić osobę najbliższą zatrzymanemu lub inną osobę wskazaną przez niego, zakład pracy, szkołę lub uczelnię (art. 245 § 2 w związku z art. 261 § 1 i 3 k.p.k.).

Kolejnym uprawnieniem przysługującym zatrzymanemu cudzoziemcowi jest zażalenie do sądu rejonowego, w którym zatrzymany może się domagać zbadania zasadności i legalności zatrzymania oraz prawidłowości jego wykonania (art. 246 § 1 i 2 k.p.k.).

2. Badania lekarskie cudzoziemca i czynności organu zatrzymującego

Zatrzymanego cudzoziemca należy poddać badaniom lekarskim w przypadkach określonych w § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 czerwca 2002 r. w sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję (Dz. U. nr 97, poz. 880). Jednak wskazane w cytowanym przepisie przypadki nie są jedynymi okolicznościami, w których niezwłocznie udziela się osobie zatrzymanej pierwszej pomocy medycznej lub poddaje niezbędnym badaniom lekarskim, na co wskazuje wprost użyte sformułowanie „w szczególności”.

Należy zwrócić uwagę na obowiązek niezwłocznego poddania cudzoziemca przyjętego do strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia badaniom lekarskim oraz, w miarę potrzeby, zabiegom sanitarnym (art. 113 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach). Poprzednie regulacje w tej sprawie na podstawie § 3 ust. 2 załącznika nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 lutego 1999 r. w sprawie określenia warunków, jakim powinny odpowiadać strzeżone ośrodki dla cudzoziemców i areszty w celu wydalenia, oraz regulaminu w tych ośrodkach i aresztach (Dz. U. nr 20, poz. 179), dopuszczały możliwość odstąpienia od przeprowadzenia badań lub zabiegów.

Organ, który zatrzymał cudzoziemca (Policja, Straż Graniczna) na podstawie art. 101 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach powinien w zależności od okoliczności:

- 1) wystąpić do sądu z wnioskiem o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie wobec niego aresztu w celu wydalenia,
- 2) wystąpić do wojewody z wnioskiem o wydanie decyzji o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się,
- 3) wystąpić do wojewody z wnioskiem o wydanie decyzji o wydaleniu cudzoziemca,

- 4) wykonać decyzję o wydaleniu, doprowadzając cudzoziemca do granicy albo do granicy państwa, do którego cudzoziemiec zostaje wydalony, lub portu lotniczego albo morskiego tego państwa.

Należy zwrócić uwagę, że w art. 104 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach wskazano, że postanowienie sądu o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie wobec niego aresztu w celu wydalenia jest wydawane na wniosek wojewody, organu Straży Granicznej lub Policji. Ustawodawca nie określił w sposób jednoznaczny okoliczności, w których uprawnione podmioty w pierwszej kolejności mają występować z odpowiednimi wnioskami. Jednak w sytuacji określonej w art. 102 ust. 1 wojewoda powinien być przede wszystkim wnioskodawcą. Przemawia za tym fakt, że Policja czy Straż Graniczna nie jest organem uprawnionym do oceny sprawnego przeprowadzenia postępowania w sprawie o wydalenie lub cofnięcie zezwolenia na osiedlenie się.

W postępowaniu o umieszczenie w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie aresztu w celu wydalenia stosuje się przepisy k.p.k. (rozdział 28. „Środki zapobiegawcze”), z tym że funkcję oskarżyciela publicznego może pełnić przedstawiciel wojewody, funkcjonariusz Policji lub Straży Granicznej. Oznacza to, że udział prokuratora nie jest wykluczony, co w tym przypadku wyłącza udział wyżej wymienionych.

Należy zwrócić uwagę, że przepisy ustawy wskazują na obligatoryjne umieszczenie przez sąd cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia (art. 102 ust. 1 i 2 ustawy o cudzoziemcach). Wcześniejsze przepisy wskazywały na fakultatywne stosowanie ośrodka lub aresztu w celu wydalenia (art. 59 ust. 1 i 2 poprzedniej ustawy o cudzoziemcach), z wyjątkiem przypadku, gdy cudzoziemiec nielegalnie przekroczył granicę i nie posiadał dokumentu paszportowego oraz był zatrzymany w celu ustalenia jego tożsamości lub wykonania decyzji o wydaleniu (art. 59 ust. 3 cyt. ustawy o cudzoziemcach).

Kolejną zmianą jest wskazanie terminu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia. Obecnie ustawodawca oznaczył okres pobytu, nie dłuższy jednak niż 90 dni (art. 106 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach). Poprzednie przepisy w tej kwestii wskazywały, że cudzoziemca przebywającego w strzeżonym ośrodku albo areszcie w celu wydalenia należy niezwłocznie zwolnić, jeżeli ustały przyczyny uzasadniające stosowanie tych środków albo jeżeli w ciągu 90 dni od chwili jego zatrzymania nie wykonano decyzji o wydaleniu (art. 59 ust. 4 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach).

Zgodnie z art. 105 zawiadomienie wskazanych w ustawie organów lub osób o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowaniu aresztu w celu wydalenia należy do sądu wydającego postanowienie w przedmiocie zastosowania środka detencyjnego (art. 105 ustawy o cudzoziemcach).

W przypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej doprowadzenie cudzoziemca do strzeżonego ośrodka albo aresztu w celu wydalenia lub przyjęcie go tam, cudzoziemiec może być umieszczony w wydzielonym pomieszczeniu Policji (Straży Granicznej) przeznaczonym dla osób zatrzymanych do czasu usunięcia tej przeszkody (art. 101 ust. 4 ustawy o cudzoziemcach). Wobec cudzoziemca umieszczonego w wyżej wymienionym pomieszczeniu stosuje się odpowiednio przepisy o pobycie w strzeżonym ośrodku albo areszcie w celu wydalenia (art. 101 ust. 5 ustawy o cudzoziemcach). Oczywiście pobyt cudzoziemca w pomieszczeniach dla zatrzymanych w omawianych okolicznościach powinien być jak najkrótszy i potwierdzony w dokumentacji:

- służbowej prowadzonej w pomieszczeniach, wymienionej w § 86 instrukcji stanowiącej załącznik nr 2 do rozkazu nr 7/94 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 listopada 1994 r.,
- postępowania prowadzonego przeciw cudzoziemcowi.

Nowym rozwiązaniem prawnym jest możliwość przedłużenia okresu pobytu (po 90 dniach) cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia na czas określony, niezbędny do wykonania decyzji o wydaleniu, która nie została wykonana z winy cudzoziemca. Okres pobytu w strzeżonym ośrodku oraz w areszcie w celu wydalenia nie może przekroczyć roku (art. 106 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach). Tryb przedłużenia stosowania strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia określa art. 106 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach, organy uprawnione do wnioskowania w tej sprawie zaś określa art. 95 ust. 2 i 3 oraz art. 163 ustawy o cudzoziemcach.

Do 1 stycznia 2004 r. obowiązek przedłużenia stosowania strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia spoczywa wyłącznie na komendancie wojewódzkim Policji właściwym ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca. Od 1 stycznia 2004 r. oprócz właściwego komendanta wojewódzkiego Policji – w przypadku, gdy wojewoda w decyzji o wydaleniu nie określi miejsca przekroczenia granicy lub wskaże jako miejsce przekroczenia granicy każde dozwolone prawem przejście graniczne, a obowiązku doprowadzenia do portu lotniczego lub morskiego państwa, do którego ma nastąpić wydalenie cudzoziemca, nie będzie realizował komendant oddziału Straży Granicznej – wniosek o przedłużenie stosowania strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia będzie sporządzał Komendant Główny Straży Granicznej.

Niemniej jednak w trybie i na zasadach przewidzianych w art. 268a Kodeksu postępowania administracyjnego organ zobowiązany do doprowadzenia cudzoziemca: do granicy (art. 95 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach), od granicy do granicy państwa, do którego następuje wydalenie, lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa (art. 95 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach), jako organ administracji publicznej może w formie pisemnej upoważnić pracowników kierowanej jednostki organizacyjnej do załatwiania spraw w jego imieniu w ustalonym zakresie.

Obecnie w Polsce jest jeden Strzeżony Ośrodek dla Cudzoziemców w Lesznowoli; podlega Komendantowi Wojewódzkiemu Policji z siedzibą w Radomiu. Liczy 131 miejsc.

Aresztów w celu wydalenia jest 20, przy czym tylko 5 jest zlokalizowanych w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej. Łącznie w aresztach może przebywać około 450 cudzoziemców. W 15 aresztach znajdujących się w Policji jest około 330 miejsc dla cudzoziemców, co stanowi około 73% ogólnej liczby miejsc dla cudzoziemców. Ich infrastruktura jest różna, największy areszt zlokalizowany jest w KPP w Pile (woj. wielkopolskie) – 75 miejsc, a najmniejszy w KPP w Limanowej (woj. małopolskie) – 5 miejsc. W przyszłości nie planuje się w Policji utworzenia kolejnych strzeżonych ośrodków czy aresztów w celu wydalenia. Straż Graniczna w latach 2005-2006 prognozuje utworzenie wzdłuż granicy wschodniej czterech strzeżonych ośrodków i aresztów w celu wydalenia w Białej Podlaskiej, Białymstoku, Kętrzynie i Przemyśle. Ponadto w Białej Podlaskiej planuje się utworzenie ośrodka dla uchodźców, co będzie wspólnym przedsięwzięciem Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców oraz Straży Granicznej. Łączne szacunkowe koszty realizacji zamierzeń wynoszą około 38,5 mln zł. W przypadku zakwalifikowania omawianych zadań do realizacji z Funduszu Schengen możliwe byłoby uruchomienie ośrodków i aresztów w zaplanowanym terminie.

Na mocy wydanego na podstawie art. 109 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach zarządzenia nr 20 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie wyznaczenia pomieszczeń, w których jest wykonywany areszt w celu wydalenia (Dz. Urz. MSWiA nr 8, poz. 24) zmniejszono liczbę aresztów w celu wydalenia; zlikwidowano placówki w:

- Lubaniu (województwo dolnośląskie, Łużycki Oddział Straży Granicznej);
- Komisariacie Policji Warszawa Targówek (województwo mazowieckie);

- Komendzie Miejskiej Policji w Elblągu (województwo warmińsko – mazurskie).

Niezależnie od tego utworzono areszt w celu wydalenia w KMP we Włocławku (województwo kujawsko-pomorskie), likwidując jednocześnie areszt w celu wydalenia w I Komisariacie Policji w Toruniu.

A zatem tzw. rejonizacja umieszczania cudzoziemców w aresztach w celu wydalenia, wprowadzona w życie pismem Zastępcy Komendanta Głównego Policji z dnia 8 września 1995 r., nie uległa istotnej zmianie i przedstawia się następująco:

- 1) jednostki Policji z województwa dolnośląskiego, lubuskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego korzystają przede wszystkim z aresztów w celu wydalenia zlokalizowanych w: Sudeckim Oddziale Straży Granicznej w Kłodzku, KMP we Wrocławiu, Lubuskim Oddziale Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim, KMP w Koninie, KPP w Pile i Pomorskim Oddziale Straży Granicznej w Szczecinie;
- 2) jednostki Policji z województwa kujawsko-pomorskiego, pomorskiego i warmińsko-mazurskiego korzystają przede wszystkim z aresztów w celu wydalenia mieszczących się w KMP we Włocławku i KMP w Gdyni;
- 3) jednostki Policji z województwa lubelskiego, łódzkiego, mazowieckiego i podlaskiego korzystają głównie z aresztów w celu wydalenia zlokalizowanych w: KMP w Lublinie, KMP w Piotrkowie Trybunalskim, Granicznej Placówce Kontrolnej Straży Granicznej Warszawa Okęcie, KMP w Ostrołęce, KP Warszawa Bemowo i KMP w Suwałkach;
- 4) jednostki Policji z województwa małopolskiego, opolskiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego korzystają przede wszystkim z aresztów w celu wydalenia mieszczących się w: Karpackim Oddziale Straży Granicznej w Nowym Sączu, KPP w

Limanowej, KMP w Opou, KMP w Bielsku Białej,
KMP w Jaworznie i KMP w Katowicach.

Jeżeli zachodzą przesłanki określone w art. 88 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach, należy sporządzić wniosek do wojewody o wydalenie cudzoziemca z terytorium RP. Treść wniosku określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie trybu postępowania organów w postępowaniu w sprawie wydalenia cudzoziemca oraz sposobu odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub decyzji o wydaleniu (Dz. U. nr 146, poz. 1427). Uprawnione do podpisania wniosku są organy wymienione w art. 92 ustawy o cudzoziemcach. Organy Policji – Komendant Główny Policji, komendant wojewódzki Policji – mogą upoważnić w trybie art. 268a Kodeksu postępowania administracyjnego pracowników kierowanej jednostki organizacyjnej do podpisywania wniosków. Do wniosku o wydalenie cudzoziemca należy dołączyć przede wszystkim protokół zatrzymania, protokół kontroli, protokoły przesłuchania i przeszukania, kartę daktyloskopijną, zdjęcia, dokumenty stwierdzające tożsamość, wykaz kosztów związanych z wydaleniem, jeśli jest wymagany przez wojewodę, jeśli nie – podaje się tylko ogólną kwotę poniesionych kosztów, inne dokumenty jawne mające znaczenie dla sprawy lub załączone przez cudzoziemca.

W sprawach przedłożenia cudzoziemcowi decyzji o wydaleniu na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach mają zastosowanie przepisy rozdziału 8 „Doręczenia” Kodeksu postępowania administracyjnego. Należy zwrócić uwagę na art. 39 tej ustawy. Przepis wskazuje na sposób doręczenia pisma organu administracji państwowej. Przestrzegając ogólnej zasady prawa ekonomicznego działania w czasie prowadzonego postępowania, wojewoda po wydaniu decyzji wobec zatrzymanego cudzoziemca powinien ją doręczyć przede wszystkim cudzoziemcowi przy pomocy swoich

pracowników lub innych upoważnionych osób bądź organów.

Po uzyskaniu decyzji wojewody o wydaleniu cudzoziemca, w przypadkach określonych w art. 102 ustawy o cudzoziemcach, należy niezwłocznie wystąpić do właściwego ze względu na siedzibę organu wnioskującego sądu rejonowego (wydział karny) z wnioskiem o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców lub zastosowanie aresztu w celu wydalenia albo podjąć czynności mające na celu wykonanie tej decyzji przez doprowadzenie cudzoziemca do granicy albo granicy państwa, do którego cudzoziemiec zostaje wydalony, lub portu lotniczego albo morskiego tego państwa. Obowiązki w tej kwestii określa art. 95 ust. 2 i 3 ustawy o cudzoziemcach, z tym że wejście w życie art. 95 ust. 3 nastąpi dnia 1 stycznia 2004 r. (art. 163 tejże ustawy). W związku z tym Biuro Służby Prewencyjnej KGP tylko do końca bieżącego roku będzie realizować wydalenia drogą lotniczą. Z uwagi na zmiany prawno-organizacyjne w tej materii, które wejdą w życie dnia 1 stycznia 2004 r., komendant wojewódzki Policji właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca będzie miał obowiązek doprowadzenia cudzoziemca do granicy. Czynności związane z doprowadzeniem cudzoziemca od granicy do granicy państwa, do którego następuje wydalenie, lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa będzie wykonywać Straż Graniczna (Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym cudzoziemiec przekracza granicę).

3. Pobranie odcisków linii papilarnych, sporządzenie fotografii cudzoziemca i wykonanie czynności niezbędnych do uzyskania dokumentu podróży w przypadku, gdy cudzoziemiec go nie posiada

Odciski linii papilarnych pobiera się od:

a) zatrzymanego cudzoziemca w związku z przekro-

zeniem granicy wbrew przepisom prawa, chyba że został niezwłocznie doprowadzony do granicy (art. 14 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach);

- b) zatrzymanego cudzoziemca (art. 101 ust. 3);
- c) cudzoziemca, któremu wydano decyzję o wydaleniu (art. 93 ust. 1);
- d) cudzoziemca, od którego przyjęto wniosek o nadanie statusu uchodźcy (art. 24 ust. 1 pkt 3 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej);
- e) cudzoziemca, który składa wniosek o udzielenie azylu (art. 92 ust. 1);
- f) cudzoziemca, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany w wyniku:
 - postępowania o wydalenie (art. 105 ust. 1 i 2 pkt 1),
 - uwzględnienia przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców wniosku, o którym mowa w art. 104 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP (art. 105 ust. 1 i 2 pkt 2);
- g) cudzoziemca korzystającego z ochrony czasowej (art. 114 ust. 1).

Robi się to za pomocą kart daktyloskopijnych lub urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków (art. 14 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach). Wzór karty daktyloskopijnej określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie wzoru karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych od cudzoziemca zatrzymanego w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom prawa, zatrzymanego w związku z okolicznościami uzasadniającymi wydanie decyzji o wydaleniu albo w związku z jego uchylaniem się od wykonania obowiązków określonych w decyzji o wydaleniu lub któremu wydano decyzję o wydaleniu (Dz. U. nr 146, poz. 1429). Niezależnie od tego należy sporządzić foto-

grafię cudzoziemca, o którym mowa w art. 93 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach, a także w art. 24 ust. 1 pkt 3, art. 92 ust. 1, art. 105 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 oraz ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że została sporządzona na podstawie odrębnych przepisów.

Jednakże, jak ustalono z Centralną Registraturą Daktyloskopijną Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego KGP, daktyloskopowanie cudzoziemców nadal powinno się odbywać na dotychczasowych zasadach określonych w zarządzeniu nr 6 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie uzyskiwania, przetwarzania i wykorzystywania przez Policję informacji oraz sposobów zakładania i prowadzenia zbiorów tych informacji (Dz. Urz. KGP nr 8, poz. 44). Z uwagi na brak kart daktyloskopijnych cudzoziemców, których wzór określa załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 sierpnia 2003 r., należy stosować karty daktyloskopijne oznaczone symbolem katalogowym „Mek-17” (do czasu wydrukowania kart nowego wzoru).

Paragraf 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie trybu postępowania w sprawie wydalenia cudzoziemca oraz sposobu odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub decyzji o wydaleniu (Dz. U. nr 146, poz. 1427) wskazuje, że jeśli cudzoziemiec podlegający wydaleniu nie posiada dokumentu podróży, właściwy komendant wojewódzki Policji (Komendant Główny Straży Granicznej, komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki kontrolnej Straży Granicznej lub wojewoda, który wydał decyzję o wydaleniu z urzędu) występuje z wnioskiem na piśmie do właściwego obcego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego o wydanie dokumentu podróży. Ustęp 2 niniejszego przepisu mówi o tym, że jeżeli w Rzeczypospolitej

Polskiej nie ma przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego kraju pochodzenia cudzoziemca, o wydanie dokumentu podróży dla cudzoziemca podlegającego wydaleniu i nie posiadającego dokumentu podróży występuje Komendant Główny Straży Granicznej do właściwych organów kraju pochodzenia cudzoziemca.

Wskazane rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu postępowania oraz wzorów dokumentów w sprawach cudzoziemców (Dz. U. nr 68, poz. 716 i nr 138, poz. 1562, z 2002 r. nr 189, poz. 1586 oraz z 2003 r. nr 20, poz. 176 i nr 133, poz. 1243). Nowa regulacja rozszerzyła możliwość występowania z wnioskiem komendantów granicznych placówek kontrolnych Straży Granicznej o wydanie dokumentu podróży do odpowiedniej placówki dyplomatyczno-konsularnej.

Należy przypomnieć, że polecenia Zastępcy Komendanta Głównego Policji zawarte w piśmie z dnia 11 grudnia 1997 r. w sprawie postępowania wobec zatrzymanego przez Policję cudzoziemca nieposiadającego paszportu i umieszczonego w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia pozostają aktualne po uwzględnieniu zmian:

- organizacyjnych w Komendzie Głównej Straży Granicznej (pismo zastępcy Dyrektora ds. Profilaktyki i Zabezpieczenia Prewencyjnego Biura Służby Prewencyjnej KGP z dnia 7 marca 2002 r.),
- druków nowo opracowywanych wzorów kwestionariuszy paszportowych przez poszczególne państwa (m.in. w 2003 r. pisma l.dz. E-VI-220/12/03 z dn. 23.01., E-VI-662/12/03 z dn. 22.03., E-VI-1038/12/03 z dn. 5.05., E-VI-1474/12/03 z dn. 18.06., E-VI-2015/12/03 z dn. 14.08.).

Komenda Główna Straży Granicznej udziela Policji pomocy w uzyskiwaniu dokumentów podróży dla cudzoziemców podlegających wydaleniu i nieposiadających odpo-

wiednich dokumentów. Odstępstwem od ustalonego w przywołanym wyżej piśmie sposobu postępowania w przypadku, gdy cudzoziemiec nie posiada dokumentu podróży, są następujące okoliczności:

- cudzoziemiec jest wydalany w ciągu 48 godzin bez zastosowania aresztu lub strzeżonego ośrodka i ambasada zobowiązała się niezwłocznie wystawić paszport,
- na terenie działania komendy wojewódzkiej Policji jest zlokalizowane przedstawicielstwo dyplomatyczne kraju, którego obywatela zatrzymano w celu wydalania. Wyjątek ten nie dotyczy Komendy Stołecznej Policji, która uzyskuje dokumenty paszportowe na ogólnych zasadach za pośrednictwem Zarządu Operacyjno-Śledczego KGSG.

4. Wydalenie cudzoziemca małoletniego

W przypadku zatrzymania cudzoziemca małoletniego, wobec którego są spełnione przesłanki określone w treści art. 88 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach, przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opiekuna prawnego, należy niezwłocznie wystąpić do sądu rejonowego (wydział rodzinny i nieletnich) z wnioskiem o ustanowienie opiekuna prawnego i wydanie postanowienia o umieszczeniu małoletniego w strzeżonym ośrodku lub pogotowiu opiekuńczym, a następnie wystąpić z wnioskiem do wojewody o wydanie decyzji o wydaleniu oraz podjąć czynności zgodne z dyspozycją art. 94 ustawy o cudzoziemcach.

Możliwość przebywania małoletniego w strzeżonym ośrodku bez opiekuna jest nowym rozwiązaniem prawnym. Należy pamiętać, że umieszcza się go w wyodrębnionej części ośrodka w sposób uniemożliwiający kontakt z przebywającymi tam osobami dorosłymi (art. 115 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach).

Po zatrzymaniu cudzoziemca małoletniego przebywającego na terytorium RP wraz z opiekunem prawnym, wobec których zachodzą okoliczności uniemożliwiające ich natychmiastowe wydalenie, należy wystąpić z wnioskiem do sądu rejonowego o umieszczenie cudzoziemca wraz z małoletnim pozostającym pod jego opieką w strzeżonym ośrodku, gdzie zapewnia się, w miarę możliwości, wspólny pokój (art. 115 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy).

5. Wydalenie cudzoziemca ubiegającego się o nadanie statusu uchodźcy

Jeśli spełnione są przesłanki z art. 40 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP, cudzoziemca, który złożył wniosek o nadanie statusu uchodźcy, oraz cudzoziemca, który po kontroli legalności pobytu na terytorium RP wystąpił z takim wnioskiem należy, zgodnie z art. 41, zatrzymać i umieścić w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia (z zastrzeżeniem art. 47 ust. 5 i art. 54 ust. 3 cytowanej ustawy). Sąd w tym przypadku wydaje postanowienie o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia na okres 30 dni (art. 42 ust. 1).

Zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 47 ust. 5 ustawy o udzielaniu ochrony cudzoziemcom na terytorium RP małoletniego bez opieki nie umieszcza się w strzeżonym ośrodku i nie stosuje się wobec niego aresztu w celu wydalenia. Na podstawie art. 47 ust. 3 umieszcza się go w placówce opiekuńczo-wychowawczej (jeśli nie ukończył 13 lat) lub w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (po ukończeniu przez niego 13 lat) do czasu rozpatrzenia przez sąd wniosku złożonego przez organ przyjmujący wniosek o nadanie statusu uchodźcy.

Jeżeli istnieją okoliczności uzasadniające wydanie decyzji o wydaleniu cudzoziemca, w sprawie którego prowadzi

się postępowanie o nadanie statusu uchodźcy, decyzję tę wydaje Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców (z urzędu lub na wniosek) zgodnie z dyspozycją art. 46 ust. 1 wskazanej ustawy. Wykonanie decyzji o wydaleniu jest wstrzymane z mocy prawa na podstawie treści art. 46 ust. 2 cyt. ustawy. W przypadku, gdy wniosek o nadanie statusu uchodźcy składa cudzoziemiec, wobec którego została wydana decyzja o wydaleniu i który przebywa w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia wskutek wykonania postanowienia sądu, wydanego na podstawie ustawy o cudzoziemcach, sąd przedłuża okres pobytu cudzoziemca o 90 dni, przy czym pierwszym dniem przedłużonego okresu pobytu jest dzień złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy. Przyjęcie wniosku o nadanie statusu uchodźcy przez organ przyjmujący (wskazany w art. 19 ust. 1 cyt. ustawy), a następnie wszczęcie postępowania z mocy prawa wstrzymuje wykonanie decyzji o wydaleniu cudzoziemca – do dnia doręczenia mu decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy (art. 20 ust. 1 pkt 3). Wniosek o przedłużenie stosowania strzeżonego ośrodka albo aresztu w celu wydalenia składa się w trybie art. 42 ust. 2 – 4. Wnioskodawcą w tej sprawie do sądu rejonowego, w którego okręgu znajduje się siedziba organu składającego wniosek, jest Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców; do niego należy rozpatrzenie wniosku cudzoziemca w przedmiocie ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy, z tym że wniosek może złożyć także organ Straży Granicznej lub Policji.

6. Koszty wydalenia

Kwestia ponoszenia kosztów wydalenia cudzoziemca jest uregulowana w art. 96 ustawy o cudzoziemcach. Zgodnie z ust. 3 wskazanego przepisu do kosztów związanych z wydaleniem zalicza się w szczególności:

- 1) koszty przejazdu cudzoziemca do granicy albo do granicy państwa, do którego cudzoziemiec się udaje lub zostaje doprowadzony, lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa;
- 2) koszty związane z konwojowaniem cudzoziemca;
- 3) koszty administracyjne.

Ponieważ są to tylko przykłady poszczególnych składników kosztów wydalenia, uzasadnione jest wliczenie do tych kosztów takich wydatków, jak:

- koszt pobytu (wyżywienie, leczenie itp.) cudzoziemca w pomieszczeniach dla zatrzymanych, strzeżonym ośrodku, areszcie w celu wydalenia,
- opłaty związane z uzyskaniem dla cudzoziemca dokumentu podróży.

Artykuł 96 ust. 1 stwierdza, że koszty związane z wydaleniem ponosi cudzoziemiec, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1 i 2, które to przepisy przewidują odpowiedzialność finansową zapraszającego wydalanego cudzoziemca lub pracodawcy nielegalnie zatrudniającego wydalanego cudzoziemca.

Jeżeli koszty wydalenia nie mogą być wyegzekwowane, pokrywa je Skarb Państwa (art. 96 ust. 8).

Zadaniem Policji i Straży Granicznej jest przedstawienie wojewodzie poniesionych bądź przewidywanych kosztów wydalenia, a także wykonanie egzekucji środków pieniężnych cudzoziemca, jeżeli znajdują się w depozycie Policji i Straży Granicznej (art. 96 ust. 4 i 6 ustawy o cudzoziemcach). Akty prawne, które należy stosować w tych kwestiach to:

- ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2002 r. nr 110, poz. 968 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz. U. nr 108, poz. 1026).

W sprawie kosztów wyżywienia osób zatrzymanych

należy posiłkować się decyzją nr 103 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 kwietnia 1993 r. w sprawie korzystania w jednostkach podległych i podporządkowanych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, uchylona obwieszczeniem Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie wykazu uchwał Rady Ministrów, zarządzeń i innych aktów normatywnych Prezesa Rady Ministrów, ministrów i innych organów administracji rządowej, które utraciły moc z dniem 30 marca 2001 r. (M.P. nr 47, poz. 782). W miejsce uchylonych przepisów nie powstała żadna regulacja, powodując lukę prawną.

7. Zobowiązanie do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

W przypadkach określonych w art. 88 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o cudzoziemcach cudzoziemiec może być zobowiązany do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie 7 dni, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że dobrowolnie wykona ten obowiązek. W tej kwestii komendant wojewódzki Policji (17)*, komendant powiatowy Policji (270)* i komendant miejski Policji (58)*, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej wydaje decyzję, której nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności. Decyzja powoduje unieważnienie wizy, cofnięcie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony oraz zezwolenie na pracę. Od decyzji służy odwołanie do wojewody.

Na podstawie art. 6 ust. 4a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. nr 7, poz. 58 z późn. zm.) uprawnienia komendantów powiatowych Policji mają komendanci rejonowi Policji (7)* powołani w m.st. Warszawa.

Wymienione organy Policji (Straży Granicznej) mogą

* Dane Biura Kadr i Szkolenia KGP na dzień 1 września 2003 r.

upoważnić – w trybie art. 268a Kodeksu postępowania administracyjnego – pracowników kierowanej jednostki organizacyjnej do wydawania decyzji. Organ, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, odnotowuje jej wydanie w dokumencie podróży cudzoziemca przez odcisnięcie pieczęci oraz niezwłocznie informuje o jej wydaniu właściwego miejscowo wojewodę (art. 98 ust. 3), a także jest obowiązany do przekazania Prezesowi Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców odpisu tej decyzji (art. 130 ust. 2) i dokonania odpowiednich czynności rejestracyjnych.

Na podstawie art. 100 ustawy o cudzoziemcach zostało wydane rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie trybu postępowania organów w postępowaniu w sprawie wydalenia cudzoziemca oraz sposobu odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub decyzji o wydaleniu (Dz. U. nr 146, poz. 1427). Wzory decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wzór pieczęci, za pomocą której należy udokumentować wydanie tej decyzji przez organ Policji w dokumencie podróży cudzoziemca, zostały przesłane wraz z pismem Zastępcy Komendanta Głównego Policji z dnia 5 września 2003 r.

Ponadto należy odnotować nowe rozwiązanie w kwestii wydawania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium RP w przypadku określonym w art. 155 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. (tzw. mała abolicja). W myśl tego przepisu, jeżeli cudzoziemiec przebywający nielegalnie na terytorium RP w terminie do 1 listopada 2003 r. zgłosi ten fakt organowi Straży Granicznej lub Policji i opuści terytorium RP w terminie określonym w decyzji, na podstawie której zostanie zobowiązany do opuszczenia tego terytorium – jego danych nie umieszcza się w

wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany (art. 124 pkt 4 ustawy o cudzoziemcach).

IV. POSTĘPOWANIE WOBEC CUDZOZIEMCÓW W PRZYPADKU UTRATY DOKUMENTU PODRÓŻY

Zmiany w systemie prawnym od dnia 1 września 2003 r. w Rzeczypospolitej Polskiej spowodowane wejściem w życie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. nr 128, poz. 1175) oraz o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP (Dz. U. nr 128, poz. 1176) skutkują tym, że przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach i z dnia 11 kwietnia 2001 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz o zmianie niektórych ustaw zdeaktualizowały się. Artykuł 164 ustawy o cudzoziemcach wskazuje, że dotychczasowe przepisy zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie upoważnień przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. W związku z tym, że ustawa o cudzoziemcach nie nakłada na cudzoziemca obowiązku niezwłocznego zgłoszenia Policji faktu utracenia dokumentu paszportowego (art. 27 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach), należy stwierdzić, że wytyczne Komendanta Głównego Policji z dnia 7 kwietnia 1999 r. w sprawie postępowania policjantów w przypadku zgłoszenia przez cudzoziemców utraty paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy, które zostały przesłane do komendantów wojewódzkich Policji pismem zastępcy Dyrektora Biura Koordynacji Służby Kryminalnej KGP z dnia 26 kwietnia 1999 r., w chwili obecnej pozostają nieaktualne w części III., dotyczącej wydania zaświadczenia o zgłoszeniu utraty paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy. W tych sprawach

należy stosować przepisy ujęte w dziale VII „Wydawanie zaświadczeń” ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.

Październik 2003 r.

ZASADY

postępowania w przypadku zatrzymania cudzoziemca, przebywającego na terytorium Polski bez wymaganych zezwoleń lub w inny sposób naruszającego przepisy powołanych niżej ustaw

Zasady wjazdu i wyjazdu oraz pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców regulują: ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. nr 128, poz. 1175 – zwana dalej „ustawą”) i ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 128, poz. 1176). Szczegółowe zasady i tryb postępowania określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie trybu postępowania organów w postępowaniu w sprawie wydalenia cudzoziemca oraz sposobu odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej lub decyzji o wydaleniu (Dz. U. nr 146, poz. 1427).

Każdy cudzoziemiec zobowiązany jest do przestrzegania porządku prawnego, obowiązującego w Polsce. Cudzoziemcy posiadają wiele praw takich samych, jak polscy obywatele, jednak podlegają ograniczeniom i obowiązkom, które nie dotyczą obywateli Polski.

Niniejsze zasady określają zakres zadań i obowiązków służbowych, jakie można lub należy podjąć wobec cudzoziemców, przebywających na terenie RP bez zgody na wjazd lub pobyt, bądź w inny sposób naruszających przepisy powołanych wyżej ustaw. W stosunku do takich osób należy wszcząć procedurę, zmierzającą do uzyskania decyzji o wydaleniu lub wydania decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Polski.

Pierwszym krokiem zmierzającym do wszczęcia takiej procedury jest zawsze kontrola legalności pobytu cudzoziemca na terenie RP, przeprowadzona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobu przeprowadzania kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 146, poz. 1426)¹. Kontrolę przeprowadza się w przypadku powzięcia uzasadnionych podejrzeń o nielegalnym pobycie cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub naruszenia przez niego porządku publicznego. Na podstawie art. 85 ust. 2 ustawy funkcjonariusz Policji przeprowadzający kontrolę może żądać okazania przez każdego cudzoziemca, który zobowiązany jest usłuchać wezwania, dokumentów i zezwoleń uprawniających do pobytu w Polsce oraz okazać środki finansowe niezbędne do pokrycia kosztów pobytu na terytorium RP, przejazdu przez to terytorium i wyjazdu z niego, lub dokumentów umożliwiających uzyskanie takich środków (obowiązek okazania pieniędzy nie dotyczy cudzoziemców przybyłych do Polski do członka rodziny, którzy mają status uchodźcy). Posiadanie takich środków może zostać potwierdzone przez okazanie przez cudzoziemca ważnego zaproszenia (art. 15 ust. 2 ustawy). Dokumenty, które cudzoziemiec zobowiązany jest okazać, oraz środki finansowe określone są w § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 sierpnia 2003 r. w sprawie trybu postępowania organów w postępowaniu w sprawie wydalenia cudzoziemca oraz sposobu odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do

¹ Rozporządzenie to wchodzi w życie 1 stycznia 2004 r. Do tego czasu obowiązuje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 marca 2002 r. w sprawie szczegółowych warunków przeprowadzania przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, Straż Graniczną, Policję i wojewodów kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 34, poz. 318).

opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub decyzji o wydaleniu (Dz. U. nr 146, poz. 1427).

W trakcie kontroli należy ustalić, czy istnieją przesłanki do wydalenia cudzoziemca lub zobowiązania do opuszczenia terytorium RP, tj. czy zachodzi jedna z niżej wymienionych okoliczności (art. 88 ust. 1 ustawy):

art. 88 ust. 1

- pkt 1. cudzoziemiec przebywa na terytorium Polski bez wymaganej wizy, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub na osiedlenie się;**
- pkt 2. cudzoziemiec wykonywał pracę niezgodnie z ustawą o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu albo podjął działalność gospodarczą niezgodnie z polskimi przepisami;**
- pkt 3. cudzoziemiec nie posiada środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu na terytorium Polski i nie może wskazać wiarygodnych źródeł ich uzyskania;**
- pkt 4. dane cudzoziemca są wpisane do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Polski jest niepożądany, jeśli wjazd nastąpił w okresie obowiązywania wpisu;**
- pkt 5. dalszy pobyt cudzoziemca stanowiłby zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa bądź ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego albo naruszałby interes Polski;**
- pkt 6. cudzoziemiec niezgodnie z przepisami przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę;**
- pkt 7. cudzoziemiec nie opuścił dobrowolnie terytorium Polski w terminie określonym w decyzji:**
 - a) o zobowiązaniu do opuszczenia tego terytorium,**

- b) o odmowie udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony,
- c) o cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony;

pkt 8. cudzoziemiec nie wywiązuje się ze zobowiązań podatkowych wobec Skarbu Państwa;

pkt 9. cudzoziemiec zakończył odbywanie kary pozbawienia wolności, orzeczonej w Polsce, za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Kontrolę legalności pobytu cudzoziemca utrwała się w formie protokołu kontroli legalności pobytu cudzoziemca (jeśli jego pobyt okazał się nielegalny) lub w notatce (jeśli cudzoziemiec przebywa legalnie).

Gdy zachodzą okoliczności uzasadniające wydanie decyzji o wydaleniu lub cudzoziemiec uchyła się od wykonania obowiązków określonych we wcześniejszej decyzji o wydaleniu, może zostać zatrzymany na czas nie dłuższy niż 48 godzin. Zatrzymanemu cudzoziemcowi przysługują uprawnienia przewidziane w Kodeksie postępowania karnego dla osoby zatrzymanej (art. 101 ust. 1 ustawy). W takiej sytuacji należy niezwłocznie pobrać odciski linii papilarnych cudzoziemca i podjąć decyzję co do dalszego z nim postępowania. Pobranie odcisków może odbyć się za pomocą kart daktyloskopijnych lub za pomocą urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków. Wzór karty daktyloskopijnej określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie wzoru karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych od cudzoziemca zatrzymanego w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom prawa, zatrzymanego w związku z okolicznościami uzasadniającymi wydanie decyzji o wydaleniu albo w związku z jego uchylaniem się od wykonania obowiązków określonych w decyzji o wydaleniu lub któremu wydano decyzję o wydaleniu (Dz. U. nr 146,

poz. 1429). Nie jest konieczne przekazanie do Wydziału Postępowań Administracyjnych Komendy Stołecznej Policji karty daktyloskopijnej – wystarczy kserokopia lub wynik dokonania sprawdzenia w notatce urzędowej.

UWAGA! W przypadku gdy postępowanie dotyczy obywateli Socjalistycznej Republiki Wietnamu konieczne jest przekazanie jednego egzemplarza karty daktyloskopijnej odcisków palców do WPA KSP.

Jeśli cudzoziemiec nie ma pozwolenia na przebywanie na terytorium Polski (w tym wynikającego z instytucji ochronnych, jak status uchodźcy, azyl, pobyt tolerowany lub ochrona czasowa) i wystąpiła choć jedna przesłanka art. 88 ust. 1 ustawy, należy wszcząć postępowanie zmierzające do wydania cudzoziemcowi decyzji o wydaleniu lub decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Polski.

Po zatrzymaniu, a przed uzyskaniem decyzji o wydaleniu, jeśli nie ma możliwości wykonania decyzji w ciągu 48 godzin od zatrzymania, należy wystąpić do sądu z wnioskiem o zastosowanie wobec cudzoziemca aresztu w celu wydalenia lub umieszczenia go w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców, zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy, jeżeli:

- jest to niezbędne do sprawnego przeprowadzenia postępowania w sprawie o wydalenie lub o cofnięcie zezwolenia na osiedlenie się;
- zachodzi uzasadniona obawa, że będzie się uchylał od wykonania decyzji o wydaleniu lub decyzji o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się;
- przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę Polski niezgodnie z przepisami, jeżeli nie został niezwłocznie doprowadzony do granicy.

W sytuacji, gdy zaistnieje przeszkoda uniemożliwiająca doprowadzenie lub przyjęcie cudzoziemca do aresztu lub ośrodka, cudzoziemiec może zostać umieszczony, do czasu usunięcia tej przeszkody, w wydzielonym pomieszczeniu dla osób zatrzymanych – Policijnej Izbie Zatrzymań (art. 101 ust. 4 ustawy).

Pobyt cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia może zostać przedłużony postanowieniem Sądu Rejonowego właściwego dla miejsca położenia ośrodka lub aresztu, na wniosek organu zobowiązanego do doprowadzenia cudzoziemca do granicy. Przedłużenie takie jest możliwe jedynie wówczas, gdy decyzja o wydaleniu nie została wykonana z winy cudzoziemca (np. gdy podał fałszywe dane lub nie wypełnił właściwie kwestionariusza paszportowego). Okres pobytu cudzoziemca w areszcie oraz w ośrodku nie może przekroczyć jednego roku.

Decyzję o wydaleniu wydaje Wojewoda Mazowiecki na wniosek Komendanta Stołecznego Policji, a decyzję o zobowiązaniu do opuszczenia Polski – Komendant Stołeczny, komendant powiatowy lub komendant miejski Policji (art. 98 ust. 1). Zgodnie z art. 6 ust. 4a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. nr 7, poz. 58 z późn. zm.) na terenie m. st. Warszawy komendantom rejonowym Policji przysługują uprawnienia komendantów Powiatowych (włącznie z upoważnieniem do wydawania decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Polski).

Wydalenie cudzoziemca może nastąpić, gdy wystąpią opisane wyżej przesłanki (art. 88 ust. 1 ustawy), **zobowiązanie do opuszczenia** terytorium Polski zaś może nastąpić zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy, jeśli cudzoziemiec:

- 1) **przebywa na terytorium Polski bez wymaganej wizy, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub na osiedlenie się,**
- 2) **wykonywał pracę niezgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. O zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu albo prowadził działalność gospodarczą niezgodnie z przepisami obowiązującymi w Polsce,**
- 3) **nie posiada środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu w Polsce i nie może wskazać wiarygodnych źródeł ich uzyskania oraz**

z okoliczności sprawy wynika, że wykona ten obowiązek dobrowolnie.

Przed wydaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Polski należy sprawdzić, czy wobec cudzoziemca nie zachodzą przesłanki, uniemożliwiające wydanie mu takiej decyzji:

- czy ubiega się lub uzyskał status uchodźcy, azyl, zgodę na pobyt tolerowany lub ochronę czasową – Biuro Informatyki, Ewidencji i Statystyki Urzędu ds. Repatriacji i Cudzoziemców (załącznik nr 5, faks: 848-29-88). W dni wolne od pracy dyżurujący pracownik: 0-502-221-101,
- czy figuruje w wykazie osób niepożądanych na terytorium RP – Wydział VI Zarządu Operacyjno-Śledczego Komendy Głównej Straży Granicznej (załącznik nr 6, faks: 296-09),
- czy był notowany w rejestrach kryminalnych – Wydział I Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Policji (załącznik nr 6, faks: 147-66).

Uzyskane odpowiedzi muszą zostać wzięte pod uwagę przy wyborze dalszego trybu postępowania. Cudzoziemcom, mającym status uchodźcy, azylanta lub zgodę na pobyt tolerowany nie można (z wyjątkiem uchodźcy, wobec którego zachodzą okoliczności z art. 32 lub 33 Konwencji Genewskiej) wydać decyzji o opuszczeniu terytorium RP. Informacje uzyskane ze Straży Granicznej o figurowaniu cudzoziemca w wykazie osób niepożądanych lub z Komendy Głównej Policji o notowaniu kryminalnym, mogą skutkować koniecznością przekazania sprawy do Komendy Stołecznej Policji w celu wydalenia.

Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium RP wydaje na podstawie art. 98 ustawy Komendant Stołeczny Policji lub komendant rejonowy (miejski, powiatowy) Policji, nadając jej rygor natychmiastowej wykonalności (art. 97 ust. 2 ustawy). Powoduje ona z mocy prawa unieważnienie wizy, cofnięcie pozwolenia na za-

mieszkanie na czas oznaczony oraz zezwolenia na pracę. W decyzji takiej należy ponadto oznaczyć termin opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Polski, nie dłuższy niż 7 dni. Decyzji o wydaleniu można nadać rygor natychmiastowej wykonalności, jeśli jego dalszy pobyt stanowiłby zagrożenie obronności lub bezpieczeństwa państwa bądź ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego albo naruszałaby interes Rzeczypospolitej Polskiej. W przeciwnym razie decyzja taka staje się wykonalna dopiero po upływie terminu do wniesienia odwołania (art. 130 § 1 k.p.a.).

Wydanie decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Polski albo decyzji o wydaleniu odnotowuje się w dokumencie podróży cudzoziemca poprzez odcisnięcie przez organ wydający decyzję datownika i pieczęci, zawierającej rodzaj i numer decyzji, podstawę prawną i podpis upoważnionej osoby.

W stosunku do cudzoziemców małoletnich, których przedstawiciele ustawowych nie można ustalić, należy wystąpić do Sądu o ustanowienie kuratora. Małoletniemu cudzoziemcowi można wydać decyzję o wydaleniu, nie można jej jednak wykonać, jeśli małoletni nie będzie miał zapewnionej opieki rodziców, innych osób pełnoletnich lub instytucji opiekuńczych, lub osoba taka odbierze małoletniego z konwoju na granicy.

Koszty związane z wydaleniem ponosi cudzoziemiec, chyba że:

- 1) osoba zapraszająca cudzoziemca nie wykonała zobowiązania do pokrycia kosztów związanych z pobytem i wyjazdem zaproszonego cudzoziemca – wówczas koszty ponosi zapraszający,
- 2) cudzoziemiec wykonywał pracę niezgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu – wówczas koszty ponosi pracodawca.

Jeżeli koszty związane z wydaleniem nie mogą być wyegzekwowane, pokrywa je Skarb Państwa.

Cudzoziemcowi może zostać – z różnych powodów – udzielona ochrona na terytorium RP. Istnieją cztery instytucje ochronne:

Pobyt tolerowany

Cudzoziemcowi, który posiada zgodę na pobyt tolerowany, nie można wydać decyzji o wydaleniu ani decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium RP. Nie można wykonać wydanej wcześniej takiej decyzji.

Ochrona czasowa

Cudzoziemcy, korzystający z ochrony czasowej posiadają zezwolenie na zamieszkanie, a zatem przebywają na terenie Polski legalnie. Prezes Urzędu ds. Repatriacji i Cudzoziemców może im wydać decyzję o wydaleniu i o zobowiązaniu do opuszczenia Polski zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy, należy jednak pamiętać, że osoby korzystające z ochrony czasowej mogą wykonywać pracę bez zezwolenia lub prowadzić działalność gospodarczą na zasadach, określonych w ustawie z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. nr 101, poz. 1178 z późn. zm.).

Azyl

Cudzoziemiec, któremu udzielono w Polsce azylu, nie może zostać zobowiązany do opuszczenia terytorium Polski, natomiast decyzję o wydaleniu może uzyskać jedynie po wcześniejszym pozbawieniu go prawa azylu.

Status uchodźcy

Wszczęcie wobec cudzoziemca postępowania o nadanie statusu uchodźcy powoduje z mocy prawa unieważnienie jego wizen, wygaśnięcie decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium RP oraz wstrzymanie wykonania decyzji o wydaleniu do

dnia doręczenia ostatecznej decyzji w postępowaniu o udzielenie statusu uchodźcy.

Organem właściwym do wydania decyzji o wydaleniu wobec cudzoziemca, w którego sprawie prowadzi się postępowanie o nadanie statusu uchodźcy, jest Prezes Urzędu ds. Repatriacji i Cudzoziemców z urzędu lub na wniosek Komendanta Stołecznego Policji.

Poniższe zestawienie przedstawia podobieństwa i różnice w procedurach i czynnościach związanych z wydaniem decyzji o opuszczeniu terytorium RP lub decyzji o wydaleniu z Polski.

Zobowiązanie cudzoziemca do opuszczenia terytorium Polski	Wydalenie z Polski
<p>Przesłanki z art. 88 ust. 1 pkt 1-3, o ile z okoliczności sprawy wynika, że cudzoziemiec dobrowolnie wykona ten obowiązek.</p> <p>Nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności (art. 97 ust. 2).</p> <p>Nie dotyczy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cudzoziemców, którzy otrzymali azyl, status uchodźcy lub zgodę na pobyt tolerowany. 2. Cudzoziemców małoletnich. 3. Cudzoziemców nie posiadających dokumentu podróży. 4. Sprawdzić cudzoziemca w Urzędzie ds. Repatriacji i Cudzoziemców, Komendzie Głównej Straży Granicznej i Komendzie Głównej Policji – jeśli zajdą ku temu okoliczności przejść do procedury związanej z wydaniem decyzji o wydaleniu. 5. Wydać decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Polski (załącznik nr 1), doręczyć ją zatrzymanemu i nie- 	<p>Przesłanki z art. 88 ust. 1 pkt 1-9.</p> <p>Można nadać rygor natychmiastowej wykonalności (art. 90 ust. 2).</p> <p>Nie dotyczy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cudzoziemców, którzy otrzymali azyl, status uchodźcy lub zgodę na pobyt tolerowany (chyba że zostanie pozbawiony tego uprawnienia). 2. Małżonka obywatela polskiego lub cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się, o ile wydalenie nie następuje na podstawie art. 88 ust. 1 pkt 5. 3. W przypadku wnioskowania o wydalenie cudzoziemca, wobec którego zachodzą przesłanki do umieszczenia w areszcie do wydalenia lub strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców, należy wystąpić do Sądu z

<p>zwłocznie go zwolnić.</p> <p>6. Przesłać kopie decyzji do Wojewody Mazowieckiego, Prezesa Urzędu ds. Repatriacji i Cudzoziemców oraz do WPA KSP.</p>	<p>wnioskiem o umieszczenie w ośrodku lub areszcie (załącznik nr 3).</p> <p>4. Przesłać do WPA KSP postanowienie Sądu o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie.</p> <p>5. Sporządzić wniosek do Komendanta Stołecznego Policji o wystąpienie z wnioskiem o wydalenie z terytorium Polski (załącznik nr 2).</p> <p>6. W przypadku braku paszportu sporządzić zaświadczenie o tożsamości cudzoziemca z pismem imienia i nazwiska uzgodnioną z tłumaczem.</p> <p>7. Dopilnować poprawnego wypełnienia przez cudzoziemca, w obecności tłumacza, kwestionariusza paszportowego, właściwego dla danego państwa.</p> <p>8. Dostarczyć niezwłocznie do Sekcji Opiniowania cudzoziemców WPA KSP sporządzony wniosek wraz z kompletem odpowiednich dokumentów (oryginał kwestionariusza paszportowego i zaświadczenia tożsamości, pozostałe – kopie).</p> <p>9. Wystąpić do Wydziału Konwojowo-Ochronnego KSP o wykonanie konwoju do granicy lub miejsca umieszczenia – miejsce umieszczenia cudzoziemca uzgadnia się z WPA KSP.</p> <p>10. W przypadku osoby małoletniej postępowanie należy rozpocząć od wystąpienia do Sądu o ustanowienie kuratora i umieszczenia w Policyjnej Izbie Dziecka lub Pogotowiu Opiekuńczym (załącznik nr 4).</p>
---	--

	11. Postanowienie Sądu o umieszczeniu cudzoziemca przesłać do WPA KSP w celu podjęcia czynności, zmierzających do uzyskania dokumentu podróży cudzoziemca.
--	--

Czynności do wykonania	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Niezwłocznie zawiadomić Wydział Postępowań Administracyjnych Komendy Stołecznej Policji (tel.: 383-39, 364-66) o zatrzymaniu cudzoziemca oraz w przypadku posiadania dokumentu tożsamości przesłać jego kserokopię. 2. Sporządzić notatkę z zatrzymania ze wskazaniem powodu zatrzymania. 3. Sporządzić protokół kontroli legalności pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. 4. Sporządzić protokół zatrzymania. 5. Przesłuchać cudzoziemca w obecności tłumacza i sporządzić protokół przesłuchania strony (załącznik nr 7), podpisany przez cudzoziemca i tłumacza, na okoliczność: <ul style="list-style-type: none"> – czasu, miejsca i sposobu przekroczenia granicy, – miejsca pobytu w Polsce, – źródła utrzymania oraz posiadania środków na powrót do kraju, – wykonywania pracy zarobkowej, charakteru pracy oraz danych pracodawcy, – osoby, zapraszającej cudzoziemca, – ubiegania się o status uchodźcy, azyl, pobyt tolerowany lub ochronę czasową, – podstawy pobytu w Polsce (wiza, zaproszenie, ruch bezwizowy, zezwolenie na pobyt czasowy lub stały), – otrzymania decyzji o wydaleniu, – ewentualnej utraty paszportu i okoliczności tego faktu, 	<p>innych informacji, mogących mieć znaczenie dla przebiegu sprawy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Niezwłocznie przesłać dokumenty wymienione w pkt 2-4 i protokół przesłuchania strony (pkt 5), wraz z kopią dokumentu tożsamości cudzoziemca (o ile posiada taki dokument) faksem do WPA KSP: 387-55. (Nie dotyczy KRP, KPP w przypadku postępowania zobowiązującego cudzoziemca do opuszczenia Polski na podstawie decyzji właściwego komendanta jednostki).

7. Wykonać zdjęcia – 2 szt. w przypadku posiadania paszportu, 8 szt. w przypadku braku paszportu (zdjęcia 36 x 45 mm – tzw. paszportowe).
8. Pobrać odciski linii papilarnych za pomocą karty daktyloskopijnej lub elektronicznego urządzenia do pobierania odcisków palców (w przypadku obywateli Wietnamu jedna karta do WPA).
9. Sporządzić rysopis cudzoziemca – wg załącznika nr 8.
10. Poddać zatrzymanego badaniu lekarskiemu i uzyskać od lekarza zaświadczenie o braku przeciwwskazań do przebywania w areszcie.
11. W przypadku wydalenia przekazać jak najszybciej wszelkie materiały, mogące mieć znaczenie w sprawie do WPA KSP.
12. Zapewnić udział tłumacza podczas sporządzania dokumentacji, postępowania przed sądem oraz wręczenia decyzji.
13. Podjąć decyzję czy wnioskować o wydalenie czy zobowiązać do opuszczenia terytorium Polski.

DOKUMENTY

Dokumenty, które należy dostarczyć do WPA KSP w postępowaniu o wydalenie z terytorium Polski cudzoziemca, posiadającego paszport.

- a) wniosek o wydalenie, skierowany do Komendanta Stołecznego Policji, podpisany przez kierownika jednostki organizacyjnej, która zatrzymała cudzoziemca (załącznik nr 2),
- b) zdjęcia (2 szt.) i wynik badania daktyloskopijnego,
- c) rysopis,
- d) paszport,
- e) notatka z zatrzymania, protokół kontroli legalności pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, protokół zatrzymania i protokół przesłuchania,
- f) jeśli cudzoziemiec wskazuje osobę zapraszającą lub pracodawcę – dane tych osób i – w miarę możliwości – protokół przesłuchania tych osób.

Po otrzymaniu z WPA decyzji Wojewody Mazowieckiego o wydaleniu i wręczeniu jej za pokwitowaniem cudzoziemcowi, należy skopiować ją w dwóch egzemplarzach (dla Wydziału Konwojowo-Ochronnego KSP i dla jednostki wnioskującej). Następnie cudzoziemca, wraz z paszportem oraz wymaganymi dokumentami, przekazać do WKO KSP.

Dokumenty, jakie należy przekazać do WPA KSP w postępowaniu o wydalenie z terytorium Polski cudzoziemca nieposiadającego paszportu; lub posiadającego paszport, dla którego zachodzi konieczność zakupu biletu lotniczego lub kolejowego w celu wydalenia do kraju, nie graniczącego z Polską.

W przypadku posiadania paszportu:

- a) postanowienie sądu o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie,
- b) wniosek o wydalenie, skierowany do Komendanta Stołecznego Policji, podpisany przez kierownika jednostki organizacyjnej, która zatrzymała cudzoziemca (załącznik nr 2),
- c) zdjęcia (2 szt.) i wynik badania daktyloskopijnego,
- d) rysopis,
- e) notatka z zatrzymania, protokół kontroli legalności pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, protokół zatrzymania i protokół przesłuchania,
- f) jeśli cudzoziemiec wskazuje osobę zapraszającą lub pracodawcę – dane tych osób i – w miarę możliwości – protokół przesłuchania tych osób.

W przypadku braku paszportu:

- a) postanowienie sądu o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie,
- b) wniosek o wydalenie, skierowany do Komendanta Stołecznego Policji, podpisany przez kierownika jednostki organizacyjnej, która zatrzymała cudzoziemca (załącznik nr 2),
- c) zdjęcia – ilość i jakość zgodna z wymaganiami odpowiedniego konsulatu (uzgodnione z WPA KSP lub 8 szt. kolorowych zdjęć formatu 36 x 45 mm),
- d) rysopis,
- e) zaświadczenie o tożsamości, wydane na podstawie wiarygodnych dokumentów (dowód osobisty, prawo jazdy) lub oświadczenia cudzoziemca, złożonego w obecności tłumacza,
- f) notatka z zatrzymania, protokół kontroli legalności po-

- bytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, protokół zatrzymania i protokół przesłuchania,
- g) jeśli cudzoziemiec wskazuje osobę zapraszającą lub pracodawcę – dane tych osób i – w miarę możliwości – protokół przesłuchania tych osób,
 - h) kwestionariusz paszportowy, wypełniony przez cudzoziemca (oprócz obywateli Rumunii).

Po zatrzymaniu cudzoziemca należy niezwłocznie wystąpić do Sądu z wnioskiem o umieszczenie cudzoziemca w ośrodku strzeżonym lub areszcie do wydalenia (załącznik nr 3). Do wniosku należy dołączyć:

- notatkę z zatrzymania i protokół z zatrzymania,
- paszport, a w razie jego braku zaświadczenie o tożsamości cudzoziemca wraz ze zdjęciem,
- ponadto należy zapewnić udział tłumacza w postępowaniu przed Sądem.

Po uzgodnieniu terminu rozprawy należy dowieźć zatrzymanego cudzoziemca wraz z dokumentacją do Sądu. Funkcjonariusz jednostki wnioskującej o wydalenie pełni funkcję oskarżyciela publicznego w rozprawie jako przedstawiciel wnioskodawcy – tj. komendanta rejonowego (miejskiego, powiatowego, Komisariatu) Policji lub innej jednostki realizującej wydalenie. Musi on znać nazwę i adres miejsca osadzenia cudzoziemca (uzgodnione w WPA KSP).

Po otrzymaniu z Sądu postanowienia o zastosowaniu ośrodka lub aresztu przekazać je, wraz z zaświadczeniem o tożsamości, zdjęciem, protokołem zatrzymania i zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia do WKO KSP w celu przewiezienia cudzoziemca do wyznaczonego miejsca osadzenia.

Równolegle należy przekazać komplet dokumentów do WPA KSP w celu uzyskania decyzji o wydaleniu lub podjęcia czynności zmierzających do wykonania decyzji o wydaleniu.

UWAGI KOŃCOWE

1. Od chwili zatrzymania do momentu skutecznego wydalenia lub wydania decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Polski gospodarzem sprawy jest jednostka, która dokonała zatrzymania.
2. Kierownik jednostki prowadzącej postępowanie dotyczące cudzoziemca lub osoba przez niego upoważniona podejmuje decyzję o wszczęciu procedury związanej z wydaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Polski lub procedury związanej z wydaniem decyzji o wydaleniu z Polski.
3. Szczególną uwagę należy zwrócić na zgodność danych osobowych na wszystkich sporządzanych dokumentach oraz na zgodność uzasadnienia wniosku z treścią dokumentów, w szczególności z protokołem przesłuchania i notatką urzędową z zatrzymania.
4. W przypadku organizowania działań, które mogą skutkować zatrzymaniem większej ilości osób, należy poinformować wcześniej o tym WPA KSP, WKO KSP oraz Sąd.
5. W razie potrzeby jednostka realizująca wydalenie zapewnia transport w czasie trwania procedury wydalenkowej.
6. Wszelkie wątpliwości dotyczące oceny legalności pobytu cudzoziemca na podstawie posiadanych dokumentów można konsultować z WPA KSP, Oddziałem ds. Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego oraz z Zarządem Operacyjno-Śledczym Komendy Głównej Straży Granicznej.

Ważne adresy i telefony:

- a) Wydział Postępowania Administracyjnego KSP – Sekcja Postępowania w Sprawach Cudzoziemców, Warszawa, tel: 383-39,

364-66, faks: 387-55 Wydział I Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Policji faks: 147-66, tel.: 143-58 (załącznik nr 6),

- b) Oddział ds. Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Warszawa, ul. Długa 5, tel.: 635-96-92, 831-48-18, 831-99-95 wew. 105, 106, faks: 831-53-73,
- c) Zarząd Operacyjno-Śledczy Komendy Głównej Straży Granicznej, Warszawa, al. Niepodległości 100, tel.: 291-89, 293-52, 295-74, faks: 29-205, Wydział VI ZOŚ KGSG tel.: 293-80, faks: 296-06 (załącznik nr 6),
- d) Urząd ds. Repatriacji i Cudzoziemców, Warszawa, ul. Koszykowa 16, tel.: 141-27, 848-81-20 faks: 848-29-88. Biuro Informatyki, Ewidencji i Statystyki Urzędu ds. Repatriacji i Cudzoziemców (załącznik nr 5) w dni wolne od pracy dyżurny pracownik: tel.: 0-502-221-191.

OPRACOWANIE:

Sekcja Postępowań w Sprawach Cudzoziemców
Wydziału Postępowań Administracyjnych
Komendy Stołecznej Policji

.....
(miejscowość i data)

(jednostka Policji)

Nr

D E C Y Z J A

O ZOBOWIĄZANIU DO OPUSZCZENIA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1. Na podstawie art. 97 ust. 1 w związku z art. 88 ust. 1 pkt
i art. 98 ust. 1 ustawy z dn. 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach
(Dz. U. Nr 128, poz. 1175), zobowiązuję w terminie do dn.

Pana(ia)
(imiona i nazwisko)

obywatela(ke)
(nazwa państwa)

urodzonego(na)
(data i miejsce urodzenia)

legitymującego(ca) się
(nazwa dokumentu podróży)

seria i nr wydanym przez
(nazwa organu)

w w dn. ważnym do dn.
wraz z dzieckiem (dziećmi)
(imiona i nazwiska, daty urodzenia)

.....
.....
legitymującym(mi) się
(nazwa dokumentu podróży, seria i numer)

2. Na podstawie art. 97 ust. 2 ustawy z dn. 13 czerwca 2003 r. o
cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175) w związku z art. 130
§ 3 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego (tekst jed-
nolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) niniejszej
decyzji nadaję rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

POUCZENIE

1. Zgodnie z art. 97 ust. 3 ustawy z dn. 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175) decyzja o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powoduje z mocy prawa unieważnienie wizy, cofnięcie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony oraz zezwolenia na pracę.
2. Na podstawie art. 98 ust. 2 ustawy z dn. 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175), w związku z art. 127 § 1 i 2 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), od niniejszej decyzji przysługuje Panu(i) odwołanie do Wojewody Mazowieckiego. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem organu, który wydał tę decyzję w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji (art. 130 § 3 pkt 1 Kodeksu postępowania administracyjnego).
3. Wniesienie odwołania wymaga uiszczenia opłaty skarbowej w formie znaków opłaty skarbowej w wysokości zł od odwołania oraz zł od każdego załącznika (art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dn. 9 września 2000 r. o opłacie skarbowej – Dz. U. Nr 86, poz. 960).

.....
(stopień, imię i nazwisko, zajmowane stanowisko, podpis)

Otrzymują:

- 1) Egz. Nr 1 – Pan(i)
.....
(adres zamieszkania)
- 2) Egz. Nr 2 – Wojewoda
- 3) Egz. Nr 3 – Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców
- 4) Egz. Nr 4 – a/a

.....
(miejscowość i data)

(jednostka Policji)

Nr

**Komendant Stołeczny Policji
w Warszawie**

WNIOSEK O WYDANIE DECYZJI O WYDALENIU

Na podstawie art. 92 ust. 1 ustawy z dn. 13 czerwca 2003 r.
o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175) wnoszę o
**wystąpienie z wnioskiem o wydalenie z terytorium Rze-
czypospolitej Polskiej**

Obywatelstwo: Narodowość:

Nazwisko i imię:

Imiona rodziców:

Data i miejsce urodzenia:

Stan cywilny:

Miejsce zamieszkania za granicą:

Miejsce zamieszkania w Polsce:

Dokument stwierdzający tożsamość (rodzaj, nr, seria, data wyda-
nia i data ważności):

Wykształcenie: Zawód

Miejsce pracy:

Data i miejsce przekroczenia granicy:

Podstawa pobytu w Polsce:

UZASADNIENIE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(stopień, imię i nazwisko, zajmowane stanowisko, podpis)

.....
(miejscowość i data)

(jednostka Policji)

Nr

Sąd Rejonowy

.....
..... **Wydział Karny**

Na podstawie art. 102 ust. 1 pkt [art. 102 ust. 2 w zw. z art. 102 ust. 1 pkt] ustawy z dn. 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175) Komendant wnosi o: **umieszczenie w strzeżonym ośrodku (zastosowanie aresztu w celu wydalenia) na okres dziewięćdziesięciu dni**

w: wobec ob.
(nazwa ośrodka albo aresztu) (państwo)

..... s/c płęć
(imiona i nazwisko)

ur. r. w
(miasto) (państwo)

zam.
(adres zamieszkania za granicą)

przebywającego
(adres zamieszkania w Polsce)

legitymującego się
(rodzaj, nr i seria dokumentu podróży)

zatrzymanego w dn. 200... r. o godz.

Podstawą do wydania przez Wojewodę Mazowieckiego decyzji o wydaleniu cudzoziemca jest przepis art. 88 ust. 1 pkt ustawy o cudzoziemcach.

UZASADNIENIE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(stopień, imię i nazwisko, zajmowane stanowisko, podpis)

Akta sprawy w załączeniu.

.....
(miejsowość i data)

(jednostka Policji)

Nr

Sąd Rejonowy

.....

..... Wydział Rodzinny i Nieletnich

Na podstawie art. 34 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego Komendant wnosi o ustanowienie kuratora

oraz o umieszczenie nieletniego, ob.

urodzonego w

przebywającego w Polsce

legitymującego się

w Pogotowiu Opiekuńczym (Policyjnej Izbie Dziecka)

Nieletni został zatrzymany w dn. r. o godz.

Podstawą do wydania przez Wojewodę Mazowieckiego decyzji o wydaleniu cudzoziemca jest przepis art. 88 ust. 1 pkt ustawy o cudzoziemcach.

UZASADNIENIE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(stopień, imię i nazwisko, zajmowane stanowisko, podpis)

Akta sprawy w załączeniu.

.....
(miejscowość i data)

(jednostka Policji)

Nr

**Biuro
Informatyki, Ewidencji i Statystyki
Urzędu ds. Repatriacji i Cudzoziemców
faks: 848-29-88**

W związku z wszczęciem postępowania w sprawie zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uprzejmie proszę o sprawdzenie, czy niżej wymieniony cudzoziemiec ubiega się o nadanie statusu uchodźcy:

Ob.
(państwo, nazwisko, imię, imię ojca, data urodzenia)

Odpowiedź proszę przesłać do
(jednostka Policji, nr faksu)

.....
(stopień, imię i nazwisko, zajmowane stanowisko, podpis)

.....
(miejscowość i data)

(jednostka Policji)

Nr

Naczelnik
Wydziału VI Zarządu Operacyjno-Śledczego
Komendy Głównej Straży Granicznej
faks: 296-09
Naczelnik
Wydziału I Biura Łączności i Informatyki
Komendy Głównej Policji
faks: 147-66

T E L E G R A M

Proszę o wykonanie sprawdzenia niżej wymienionego cudzoziemca:

Płeć:

Obywatelstwo:

Nazwisko:

Imiona rodziców:

Data i miejsce urodzenia:

Adres zamieszkania:

Paszport:

Odpowiedź proszę przesłać pod nr faksu:

Identyfikator:

.....
(stopień, imię i nazwisko, zajmowane stanowisko, podpis)

PROTOKÓŁ PRZESŁUCHANIA STRONY

W dn. 200.... r. o godz. w,
przy ul. nr m.
został przesłuchany (przesłuchana) w charakterze strony:
Pan/Pani, z d.,
s/c., ur. w,
zamieszkał....,
zatrudnio....,
legitymując.... się nr,
Przesłuchanie prowadził....,
przy udziale,
w obecności,
Protokół sporządził....

Strona została poinformowana o prawie odmowy odpowiedzi na pytanie, gdy odpowiedź mogłaby narazić stronę lub małżonka, wstępnego, zstępnego, rodzeństwo, powinowatych pierwszego stopnia, jak również osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli na odpowiedzialność karną, hańbę lub bezpośrednią szkodę majątkową albo spowodować naruszenie obowiązku zachowania prawnie chronionej tajemnicy zawodowej (art. 83 § 2 k.p.a.) oraz o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w trakcie składania zeznania, mającego służyć za dowód w postępowaniu, prowadzonym na podstawie ustawy (art. 233 § 1 k.k.) i informację tę zrozumiała.

Strona oświadcza, że posługuje się językiem polskim w mowie i piśmie, zgadza się na przesłuchanie w tym języku i nie żąda obecności tłumacza w trakcie przesłuchania.

.....
(podpis strony)

W trakcie przesłuchania strona zeznała, co następuje:

.....
.....
.....
.....

ciąg dalszy protokołu przesłuchania strony
z dn. 200.... r., godz.

.....
.....
.....
.....

Omówienie poprawek i uzupełnień w treści protokołu:

.....

Przesłuchanie strony zakończono w dn. 200.... r., o godz.

Protokół po osobistym odczytaniu (odczytaniu mi), jako zgodny z moimi słowami, podpisuję:

.....
(podpis przesłuchującego)

.....
(podpis strony)

.....
(podpis protokolanta)

Obecni przy przesłuchaniu:

.....

NAZWISKA I IMIONA

PLEĆ (KOBIEITA) (MĘŻCZYZNA)
OBYWATELSTWO
NARODOWOŚĆ
IMIONA RODZICÓW
DATA I MIEJSCE URODZENIA
DOKUMENT TOŻSAMOŚCI (RODZAJ, DATA I MIEJSCE WYDANIA)

MIEJSCE ZAMIESZKANIA:
W POLSCE
ZA GRANICĄ
KARALNOŚĆ
WZROST W CM: 151-155, 156-160, 161-165, 166-170, 171-175, 176-180, 181-185, 186-195, 196-200
SYLWETKA: wątła, szczupła, średnia, krępa, otyła
WAGA: do 49 kg, 50-69 kg, 70-89 kg, ponad 90 kg
KOLOR SKÓRY WYRÓZNIAJĄCY: albinos, mulat, murzyn, azjata, inny
KOLOR WŁOSÓW: rudy, kasztanowy, jasny, jasno-blond, średnio-blond, ciemno-blond, ciemny, szatyn, brunet, czarny, siwy, szpakowaty, inny
KSZTAŁTY TWARZY: owalna, okrągła, prostokątna, trójkątna, chuda, drobna, pełna, tłusta, inna
KOLOR OCZU: jasne (niebieskie, szare, zielone), ciemne (czarne, brązowe)
UZĘBIENIE: pełne, widoczne ubytki, widoczne uzupełnienia, zęby wystające
ZNAKI SZCZEGÓLNE:
 tatuaże
 blizny
 deformacje
 inwalidztwo
 znamiona
 inne
 wiza administracyjna nr wydana dn.
 powód